

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Filozofická fakulta

Ústav bohemistických studií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Anglicizmy v současné češtině a ruštině

**Anglicisms in contemporary Czech and
Russian Language**

Autor práce: *Natalia Volozhina*

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.

Praha 2008

Čestné prohlášení.

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně za odborného vedení vedoucího diplomové práce prof. PhDr. Petra Mareše, CSc. a odborných konzultací PhDr. Jiří Hasila.

Dále prohlašuji, že veškerou literaturu a podklady, ze kterých jsem čerpala, uvádím v seznamu použité literatury.

V Praze dne

Podpis

Poděkování.

Zde bych ráda poděkovala celému kolektivu Ústavu bohemistických studií za odborné rady, příjemné studijní prostředí a trpělivost. Děkuji panu prof. PhDr. Petru Marešovi, CSc. za vedení diplomové práce a panu PhDr. Jiří Hasilovi za konzultace, ochotu a trpělivost při tvorbě diplomové práce.

Mé poděkování rovněž patří všem mým blízkým za jejich podporu a povzbuzení.

Anotace

Diplomová práce je věnovaná otázkám přejímání anglicizmů do slovní zásoby češtiny a ruštiny. Ve své práci se zabývám analýzou tematických skupin, zajímavostmi v přejímání a zapojování anglicizmů do lexikálního systému ruštiny a češtiny. Základními cíli této práce jsou porovnání situace při přejímání anglicizmů v češtině a ruštině z dobového a frekvenčního hlediska, vymezení a popsání způsobů zapojování anglicizmů do obou jazyků a spojených s těmito procesy problémů.

Summary

This graduation thesis covers the questions of inclusion of Anglicisms in vocabulary of Russian and Czech languages. The analysis of thematic groups and interesting facts of word loan and their inclusion into lexicon of Czech and Russian languages was done. The work aims mainly at comparison of English word adoption in both languages in terms of time of word loan and frequency of use of new lexical units as well as at detection and description of the methods of such adoption and analysis of related problems.

Obsah

<i>Úvod</i> _____	7
Cíl práce _____	7
Výběr materiálu _____	7
Metody práce _____	7
<i>Kapitola 1</i> _____	9
Rozšiřování slovní zásoby _____	9
Historický pohled na přejímání cizích slov v češtině a v ruštině _	17
<i>Kapitola 2</i> _____	22
Analýza tematického slovníku _____	22
Názvy živočichů, příroda _____	22
Dopravní prostředky a slova s nimi spjatá _____	23
Termíny spojené s vodou a vodní přepravou _____	24
Hudební směry, nástroje a termíny, tance _____	25
Jídlo a pití (názvy potravin, jídel, nápojů) _____	26
Oblečení, látky _____	27
Sportovní terminologie, názvy sportů _____	28
Jazyková terminologie _____	29
Termíny publicistické, literární žánry _____	29
Sféra politiky _____	30
Sféra ekonomiky _____	30
Sféra reklamy, administrativní, kancelářská terminologie _____	31
Kultura _____	32

Karetní hry, hračky, zábavy	32
Počítačová terminologie	33
Technika	34
Expresivní výrazy	35
Různé	36
<i>Závěr</i>	38
<i>Příloha</i>	42
Tematický slovník anglicizmů v češtině a ruštině	42
<i>Seznám použité literatury</i>	90
<i>Seznám použitých zkratek</i>	93

Úvod

Cíl práce

Ve své diplomové práci se věnuji otázkám anglicizmů v ruštině a češtině, aspektům jejich přejímání a zařazování do lexikálního systému obou jazyků.

Hlavním cílem této diplomové práce bylo zjistit sféry přejímání anglicizmů do ruštiny a češtiny a provést analýzu cizojazyčných prvků v každé tematické skupině z hlediska doby jejich průniku do obou jazyků, dalšími cíli bylo ukázat zajímavosti a odlišnosti přijetí prvku z angličtiny v obou jazycích, napsat česko-ruský tematický slovník anglicizmů.

Výběr materiálu

Přejímání cizích slov, a to hlavně slov z angličtiny, hraje v dnešní době velkou roli v rozšiřování slovní zásoby. Toto téma bylo pro mě zajímavé pro velkou popularnost angličtiny jako prostředku pro přejímání v obou jazycích, také proto, že už na první pohled jsem postřehla odlišné přístupy k zařazování anglicizmů do lexikálního systému češtiny a ruštiny. Zajímaly mě postupy a tendence přejímání anglicizmů, které jsou prostředky izolačního typu jazyka, do jazyků flexivního typu. Ve své diplomové práci sleduji, jakých prostředků a způsobů bylo užito pro adaptaci cizího lexika do cílového jazyka.

Metody práce

Svou práci jsem začala sestavováním česko-ruského slovníku anglicizmů. Pracovala jsem s českým slovníkem neologizmů I a II O. Martinové, s novým akademickým slovníkem cizích slov J. Krause a s ruským lexikonem cizích slov L. P. Krysina.

Ve všech těchto slovnících jsem hledala hesla, která byla přejata z angličtiny, pak jsem všechna slova seřadila podle anglické abecedy.

Když byl slovník anglicizmů hotov, začala jsem pracovat na tematickém slovníku, a to tím způsobem, že obsah česko-ruského slovníku byl roztříděn na skupiny podle toho, co mají významy těchto slov společného, jaké věci nebo reálie označují atd.¹

Analýzu tematických skupin jsem začala hledáním zajímavostí, snažila jsem se popsat rozdíly v přejímání anglicizmů, dívala jsem se na to, kdy bylo slovo přejaté a nakolik je obohacována daná tematická skupina v dnešní době. V závěrečné kapitole popisují všechny své postřehy a formulují závěry.

Průběžně jsem studovala patřičnou odbornou literaturu a celá 1. kapitola je věnována otázkám rozšíření slovní zásoby pomocí cizích slov, dává představu o tom, co je to neologismus, jak nové slovo proniká do jazyka a jak se v něm chová. Popisují i některé procesy, jimiž musí neologismus projít, než se úplně zařadí do lexikálního systému cílového jazyka, uvádím faktory, při jejichž splnění můžeme počítat s tím, že se slovo zařadilo do jazyka a chová se v něm jako jakýkoliv domácí prostředek, mluvím o problémech adaptace cizích slov v novém prostředí.

Druhá část 1. kapitoly je krátkým historickým přehledem přejímání cizích slov do češtiny a ruštiny. Najdeme tu informaci o původu jazykových výpůjček v obou jazycích od nejstarších dob až do současnosti.

V dnešní době je velice mnoho vědeckých příspěvků na téma přejímání cizích prostředků do češtiny a ruštiny. Setkala jsem se s problémem najít ruské prameny v českých knihovnách. V důsledku toho česká část je více zpracována. Nicméně v ruštině jsem se opírala nejen o literaturu, ale jako rodilá mluvčí o vlastní znalosti jazyka.

---

¹ Viz příloha, tematický slovník anglicizmů.

Kapitola 1

Rozšiřování slovní zásoby

Na světě žije mnoho různých národů. Každá společnost se rozvíjí svým způsobem, mění se politická situace uvnitř jednotlivých států a také ve světě, v posledních letech registrujeme velký rozvoj počítačových technologií, kulturních, politických a ekonomických vztahů mezi různými státy. To vše má vliv na slovní zásobu jednotlivých jazyků, se vznikem nových reálií, pojmů, vynálezů se objevuje potřeba nových pojmenování. Lexikon jakéhokoliv jazyka obsahuje velké množství různých lexikálních jednotek, protože se slovní zásoba neustále mění a rozvíjí, jejich počet je těžké přesně určit.

„Centrem slovní zásoby je jádro, ve kterém jsou slova nejstarší a také nejstabilnější. Od nich se často odvozují nová slova.“²

Na změny ve slovní zásobě má vliv několik faktorů:

- Historické změny: s postupem času se mění reálie, zanikají různé jevy a spolu s nimi i jejich pojmenování.
- Rozvoj myšlení, vědy, kultury přináší s sebou nové věci, skutečnosti, pojmy, které mají nové názvy.
- Lexikální jednotky se v jazykovém systému neustále vyvíjí.

Tyto a jiné faktory se prolínají.

Existuje několik způsobů rozšiřování slovní zásoby:

- Tvoření nových slov (skládání, odvozování, zkracování).
- Významové změny již existujícího pojmenování.
- Vznik ustálených slovních spojení.

---

² Kol. autorů Ústavu českého jazyka filozofické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně, Příruční mluvnice češtiny, Brno, Lidové noviny 1996, str. 92.

- Přejímání cizích slov. V rámci jednoho jazyka může docházet k přejímání z lexikálních vrstev specifikovaných místně: rozšíření dialektizmů (*dědina*), dobové rozšíření, např. v češtině se v době národního obrození objevovaly staročeské prvky (*látka, touha*), funkční rozšíření je to průnik odborných termínů z různých sfér do běžného slovníku.

Neologizmy hrají velkou roli v rozšiřování slovní zásoby. Výraz neologismus pochází od řeckého *néos*- nový a *lógos*- slovo. Velké množství přejatých slov má latinské nebo řecké kořeny. Nové slovo se snaží zařadit do systému přejímajícího jazyka a doposud není jasné, kolik je na to potřeba času.

„Ve vyvinutých jazycích se vyskytuje několik tisíc neologizmů ročně, objevují se v masmédiích, novinách, překladech atd. Vede k tomu rozvoj ekonomický a kulturní, potřeba pojmenovávat vše nové.“³ „Neologizmy jsou relativně nová slova, která dosud pevně nezakotvila v povědomí všech mluvčích nebo jsou alespoň ještě jako nová pocíťována.“⁴

Existuje několik typů neologizmů.

- 1) Jazykové neologizmy, vznikají spolu s novými předměty nebo reáliemi a pojmenovávají je. Zde můžeme rozlišit dva typy: 1) lexikální neologizmy přejaté z jiných jazyků, 2) neologizmy vytvořené pomocí domácích slovtvorných modelů.
- 2) Sémantické neologizmy jsou slova, která nabyly nový význam (*зебра* označuje nejen název živočicha, ale i přechod pro chodce).
- 3) Autorské neologizmy jsou vytvořené spisovatelem, většinou bývají spojené s kontextem, mají autora.

³ Ю. Н. Караулов, Русский язык – энциклопедия, Москва, «Дорфа» 1998, str. 262.

⁴ Kol. autorů ústavu českého jazyka filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Příruční mluvnice češtiny, Praha, Lidové noviny 1997, str.95.

Pro nás bude zajímavé přejímání cizích slov a konkrétně slov přejatých z angličtiny. Přejímání slov z cizích jazyků je podmíněno politickými, ekonomickými a kulturními kontakty mezi jazykovými společenstvími. Cizí slova přecházejí s novými skutečnostmi, často se objevují v terminologické oblasti.

S ohledem na to, jak se cizojazyčné prostředky ocitly v jazyce, můžeme naznačit dva směry přejímání slov: 1. přejímání z jazyků blízkých (v našem případě z jazyků slovanských) a 2. přejímání z jazyků vzdálených (jsou to germánské, románské, turkické a jiné skupiny jazyků).

V novém prostředí se cizojazyčné lexikum podrobuje změnám fonetickým, morfologickým a syntaktickým. Přejaté slovo se dostává do určitého paradigmatu, neologismus získává nové gramatické kategorie. Cizí slova při přechodu do češtiny a ruštiny většinou ponechávají gramatický rod ten, který měly v původním jazyce. Pro ruštinu platí, že pokud rod není snadné poznat, anebo původní jazyk nemá gramatický rod (jako např. angličtina), slovo dostane rod podle koncovky a přiřadí se k nějakému paradigmatickému vzoru. V češtině slova přejatá ze slovanských jazyků se většinou skloňují podle vzoru, do kterého je přiřadila koncovka, u jiných slov cizího původu je to rozkolísané (u latinských a řeckých slov v češtině často bývá dvojí skloňování : *jambus*(jenom v 1. pádě)/*jamb*, *glóbus* – *glóbu*/*glóbusu*).

Na začátku svého působení v jazyce je cizí slovo těsně spojené s předmětem nebo reálií, které pojmenovává. S postupem času se tato situace může měnit, tak v ruštině slovo *mypucm* v 11. st. znamenalo: Angličan cestující po zeměkouli, nyní je to jakýkoliv člověk cestující jako turista.

Co se týče pravopisu cizích slov v češtině, rozlišujeme citátové lexikální jednotky, tato slova a slovní spojení zachovávají původní pravopis (*status quo*); částečně přizpůsobené lexikální jednotky se stále cítí jako cizí a většinou mají kolísající pravopis (*komputer/computer*); zdomácnělé jednotky jsou úplně přizpůsobené jazykovému prostředí přejímajícího jazyka (*anděl*). Často také vznikají slova

hybridní, obsahující v sobě prvky domácího a cizího jazyka (*motosoučástka*). Samozřejmě při přejímání do ruštiny slovo psané latinkou musí projít transkripcí a transliterací. Proces se opírá o zvukovou podobu slova a pomocí symbolů existujících v ruštině přepisuje slova psaná latinkou do azbuky, problém vzniká tehdy, když na jednu nebo skupinu anglických hlásek má ruština více variant, z toho často vznikají dubletní tvary a mluvčí používá buď jedno, nebo druhé (*ремейк/римейк, плейер/плеер, вокмен/вокман/волокмен*). Vliv výslovnosti na grafickou podobu přejímaného slova je velice silný, týká se to především slov anglického původu. Velice často nové slovo v ruštině existuje nejdřív v původní podobě, tzn. je psáno latinkou (*top ten*), postupně může být přepsáno azbukou, pak tato varianta vytlačí latinsky psané slovo (*jeep – джип*). Existují i slova, která zůstávají v původní podobě i když jsou běžně používána a dobře známa mluvčím (*remix*).

Problematika výslovnosti cizích slov v češtině se týká především těch přejatých slov, která se píšou původním pravopisem a jejichž vyslovovaná podoba se od psané liší. Údaje se opírají o současnou normativní výslovnost, o Pravidla českého pravopisu.

Cizí slova se často používají jako synonyma k již existujícím domácím pojmenováním, často mají trochu jiné sémantické zabarvení, expresivnost atd. Cizím výrazům se někdy dává přednost z důvodu jazykové ekonomie (*know-how, comeback* atd.). K mnohým přejatým slovům, zvláště terminologické povahy, není snadné pohotově vytvořit odpovídající český/ruský název. Ve srovnání s ruštinou je charakteristickým znakem češtiny sklon k tvoření nových pojmenování z domácích základů. Často v případech, kde čeština tvoří od jednoho slovotvorného základu více pojmenování, ruština raději používá cizojazyčné výpůjčky (*země – území/земля – территория, tráva – trávnik/трава – газон*).

Velkou roli v obohacování lexika cizími slovy – neologizmy má překladatelství. Před překladatelem stojí úkol pochopit význam cizího slova, proto je velice důležité ovládnutí jazykem, z něhož se překládá. Pro lepší porozumění textu se překladatel

často obrací k výkladovému slovníku ve výchozím jazyce, ale pak musí použít jazykových prostředků jazyka, do kterého překládá.

Mnoho přejatých slov postupně ztrácí svou novost a cizost, začleňují se do systému jazyka a stávají se v plné míře součástí aktivního lexika mluvčího. Jak v češtině, tak i v ruštině přejatá slova se dělí na skupiny podle míry své adaptace v lexikálním systému cílového jazyka. Do první skupiny bychom mohli zařadit slova, která bez speciálního výzkumu neodhalíme jako cizí (*hřbitov, rytíř, булавка, якорь*). Druhá skupina zahrnuje lexikální jednotky s nestabilním postavením v rámci slovní zásoby, zde jde hlavně o pravopisný aspekt, čeština má hodně slov s původním nebo kombinovaným pravopisem (*bungalov, cartridge/ kartridž, fair/fér*), ruština, jak jsme již říkali, přepisuje cizí slovo do azbuky, ale i zde najdeme příklady, kde se slovo může psát dvěma různými způsoby (*дистрибутор/дистрибьютор, сакэ/сакэ*). Konečně do třetí skupiny patří slova, která se z nejrůznějších důvodů do systému cílového jazyka nezačlení a postupně se vytrácejí. Přejatá slova se ustalují především prostřednictvím publicistiky, internetu a knih, označují v prvé řadě pojmy, týkající se veřejného života, ekonomie, počítačové techniky. Od přejatých základů vzniká také velké množství odvozených a složených slov (*azylant, biomasa*). V hovorové češtině a slangu se stále více rozšiřuje užívání zpodstatněných prvních částí složených cizích slov (*disko, retro, video*). Chtěla bych poukázat na několik kritérií charakteristických pro přejatí cizojazyčného lexika do jazykového systému ruštiny, případně i češtiny. Když jsou tato kritéria splněna, můžeme říct, že slovo je přejato do lexikálního systému jazyka:

- Grafická a fonetická reprodukce cizího slova prostředky přijímajícího jazyka (toto kritérium je platné jenom pro ruštinu).
- Neologismus získává gramatické kategorie (toto tvrzení se uplatňuje v obou jazycích).

- Sémantická samostatnost slova (jak v ruštině, tak i v češtině odvozování jiných slovních druhů od cizího lexika je příznakem jeho adaptace a začlenění do systému jazyka).
- Pokud se slovo používá v beletrii, musí se vyskytovat nejmíň ve dvou různých stylech, když je to termín, musí se používat v určité sféře (toto kritérium se uplatňuje jenom v ruštině).⁵

Proces zapojování nové slovní zásoby ve všech jazycích probíhá postupně. V češtině a ruštině můžeme vycházet z grafické a zvukové stránky nových slov. Pokud jsou přejímaná slova obecně slovanská, lze předpokládat, že jejich začlenění do slovní zásoby přejímajícího jazyka bude probíhat velmi rychle. Pokud je slovo přejato ze vzdáleného jazyka, proces zapojování do lexikálního systému je pomalejší a mnohem složitější. Když je slovo úplně zařazeno do systému jazyka, má stejné možnosti jako domácí slovo. To znamená, že od přejatého slova mohou být odvozeny další lexikální jednotky, tvoří se zkratky, někdy význam nabývá různých odstínů.

V mnohých jazycích existují slovníky cizích slov, které nejenom uvádí přejatá slova, ale podávají informace o jejich ortografické a ortoepické normě, vykládají jejich význam a charakterizují též oblast užití. Většinou podávají i krátký etymologický přehled.

Tato práce je věnována anglicizmům v češtině a ruštině, podíváme se na to, jak a proč se anglická slova přejímají do systémů ruštiny a češtiny, jaké jsou předpoklady pro zapojování anglicizmů do slovní zásoby těchto jazyků.

Angličtina je v současnosti dominantním prostředkem mezinárodní komunikace. Odborně lze vymezit anglicismus jako „prvek přejatý z angličtiny do jiného jazyka nebo podle angličtiny v něm vytvořený.“⁶ Často ale za anglicizmy se považují pouze

---

⁵Л. П. Крысин, Иноязычные слова в современном русском языке. Москва, «Наука» 1968.

⁶J. Kraus a kol., Nový akademický slovník cizích slov, Praha, Academia 2006, str. 54.

anglická slova. „Ukazuje se, že počet přejímek pocházejících z jiných jazyků než z angličtiny je v poměru k anglicizmům velmi nízký a že i mnohé z těchto původem neanglických výrazů, majících většinou ráz internacionalizmů, se do češtiny dostaly právě prostřednictvím angličtiny. Množství slov přejatých z angličtiny a uplatňujících se v různých typech a sférách komunikace v současnosti neustále vzrůstá.“⁷ Anglicizmy starší, novější a zcela nové se objevují v psaných a mluvených jazykových projevech v nejrůznějších komunikačních oblastech a v různé stylové platnosti. Přejímání a počešťování, případně porušťování, anglicizmů představuje dynamický, otevřený proces.

Z hlediska stylové platnosti patří lexikální anglicizmy především do vrstvy terminologie a slangu. Odtud často přesahují do ostatních vrstev jazyka. Argumentem proti užití přejatých slov, nejenom z angličtiny, v publicistickém, popularizačním textu je to, že cizí slova mohou být nesrozumitelná, a tím pádem se i celý text stává neúčinným. V důsledku toho anglicizmy narážejí na různé potíže: 1) pro snadné pochopení textu obsahujícího anglicizmy je potřebná minimální znalost angličtiny a aspoň přibližná orientace v daném tématu (platí to pro ruštinu i češtinu), 2) rozdíl mezi zvukovou a grafickou stránkou je příliš velký (tento problém se vyskytuje jenom v češtině). Formální počešťování lexikálních anglicizmů záleží na jejich zvukové a grafické (pravopisné) adaptaci. Problematický bývá poměr mezi mluvenou a psanou podobou angličtiny. V češtině pravopis kolísá, většinou má několik variant: 1) anglická podoba se ponechává a vedle ní existuje česká varianta, 2) slovo se píše jenom původním pravopisem, 3) slovo je graficky počeštěno. Někdy se do češtiny dostávají nezvyklé, občas expresivně působící skupiny hlásek (*airbus*, *teenager*). Ruština při transkripci také může vytvořit několik variant.

„Vliv angličtiny se projevuje v různých rovinách českého jazyka. V rovině morfologické a syntaktické jde především o šíření nesklonných anglických adjektiv

---

⁷O. Martincová a kol., Neologizmy v dnešní češtině, Praha, ÚJČ AV ČR 2005, str. 187.

(*top modelka, hot jazz*). Do češtiny se přejímají nové anglické syntaktické frazémy (*být in, být out*).⁸

Mnoho anglicizmů lze nahradit českými nebo ruskými ekvivalenty, tyto jazyky si mezi sebou konkurují a postupně se některé z anglicizmů přestávají užívat (*cash-v hotovosti, экспресс - скорый*). Ale existují i anglicizmy, které nemají v ruštině domácí varianty, v češtině jsou vyjadřované jak cizími prostředky, tak i pomocí domácích ekvivalentů (*файл – file/fajl/soubor, caïm – stránka (internet)/webová stránka, спикер – spíkr/mluvčí*).

Chtěla bych se ještě zmínit o přímých výpůjčkách z angličtiny. V ruštině najdeme slova, která mají zpočátku původní anglický pravopis, postupně tato slova přechází do azbuky (*freestyle/фрестайл*), jiná ponechávají původní podobu (*duty-free*). V češtině je grafická podoba slov založena na latinském písmu a v případě výpůjček ze západoevropských jazyků má totožný grafický systém, postupně se tento systém sblíží s českým územ (*manager/manažer, punk/pank*).

Anglicizmy představují početnou a frekventovanou složku současné slovní zásoby, přes angličtinu se často přejímají slova z velice vzdálených jazyků.

---

⁸ I.Bozděchová, Vliv angličtiny na češtinu, In Český jazyk na přelomu tisíciletí: F. Daneš a kol., Praha, Academia 1997, str.276.

Historický pohled na přejímání cizích slov v češtině a v ruštině

Čas nestojí na místě, všechno se pohybuje a podrobuje se změnám. Mění se generace, vztahy mezi lidmi přesahují časové a teritoriální hranice. Komunikační prostředky se také prolínají mezi sebou, aby usnadnily komunikaci mezi různými národy. Od nejstarších dob mezi různými státy vznikaly politické, ekonomické, vojenské, obchodní a kulturní vztahy. Jazyky se navzájem obohacovaly o cizí pojmy a názvy, postupně domácí lexikon zařazoval do svého systému cizí prvky. S ohledem na to, jak se cizojazyčné prostředky ocitly v jazyce, můžeme naznačit dva směry přejímání slov: 1. přejímání z jazyků příbuzných (v našem případě z jazyků slovanských) a 2. přejímání z jazyků cizích (jsou to germánské, románské a turkické skupiny jazyků).

Přejímání slov do češtiny z jiných jazyků se uskutečňovalo od nejstarších dob. Nová realie vždy přinášela nové věci a spolu s nimi i nové názvy.

Bratři Konstantin a Metoděj přišli do Českých zemí roku 863, přinesli s sebou jazyk, který se nazýval staroslověnština a vytvořili pro něj nové písmo, které se nazývalo hlaholice, tento jazyk se stal brzy společným kulturním jazykem všech Slovanů a také prostředníkem mezislovanských kulturních výměn. Na českém území se staroslověnština udržela dvě století, od 9. do konce 11. století, pak byla vytlačena latinou, ale zanechala po sobě vypracovanou náboženskou a právní terminologii, které pak přešly do češtiny.

Od 10. do 13. st. náboženská terminologie přijímala nejen ze staroslověnštiny, ale také z němčiny, řečtiny a latiny (lat. *kostel*, *apoštol*; něm. *břítov-hřbitov*, *Vánoce*).

V 13. a 14. st. se zakládají nová města, která byla často osídlena německými kolonisty, stávala se středisky řemesel a obchodu. Rozvíjí se literatura a umění, do češtiny se dostává rytířská kultura. Latinská slova se většinou překládají, slova z němčiny se prostě přejímají. Z němčiny v této době bylo přejato hodně slov v souvislosti s hospodářskými a sociálními změnami způsobenými nástupem feudalismu (*léno*, *hrabě*, *šlechta*).

Za doby humanismu z latiny do češtiny pronikala především slova používaná v odborných dílech, z románských jazyků čeština převzala slova spojená s rozvojem hospodářství. V 16. a 17. st. čeština přejímá vojenské termíny z francouzštiny a španělštiny (*armáda, kapitán, oficír* atd.). Z němčiny je převzata řemeslnická terminologie. V době národního obrození se obnovovala a přejímala do spisovného jazyka mnohá slova staročeská. Přijímala se slova z ruštiny a polštiny (*děva, jeseň, ohon, vděk, okres*).

Jistý vliv ruštiny na češtinu přinesla revoluce v Rusku a po ní následující emigrační vlna, do češtiny se dostalo hodně nových slov (*nábor, otpusk, úder/úderný/úderník* atd.). V době před 1. světovou válkou konverzační jazyk přijímal hodně módních slov z francouzštiny (*nonšalantní, nostalgie* apod.). Výrazný vliv angličtiny na češtinu se začal projevovat po 1. Světové válce, po roce 1948 byl poněkud oslaben a zesílel zase v 60. letech. Na začátku 20. st. angličtina poskytuje sportovní terminologii, např. terminologii z tenisu. Nacistická okupace zas přinesla do češtiny německá slova, hlavně do administrativní sféry, ale jazyková společnost bojovala proti průniku němčiny a zrovna v té době vzniká hodně českých literárních děl. Po osvobození území Československa Sovětskou armádou němčina ztratila své pozice, ale s nástupem komunismu byl český jazyk nucen přejímat spolu s komunistickou ideologií i terminologii z ruštiny (*nástěnka, kolchoz* atd.), prostřednictvím ruštiny se přijímají i slova z jiných cizích jazyků, např. kombajn (z angličtiny).

Mezinárodní slova neboli internacionalizmy tvoří zvláštní skupinu, užívají se ve většině evropských a řadě dalších jazyků. Jsou to nadnárodní jednotky řeckého a latinského původu (*filozofie, biologie*). Po roce 1989 nastal zlom, do češtiny v hojném počtu pronikají anglické prvky. Anglicizmy se objevují prostřednictvím překladů anglo-americké beletrie, publicistiky nebo filmů.

V dnešní době angličtina je dominantním zdrojem přejímání nových lexikálních významů do češtiny. Přejímá se terminologie technická, počítačová, hudební, publicistické i politické prvky.

Podíváme se, jak se vyvíjela situace v ruštině, určitě uvidíme stejné rysy a tendence přejímání cizích slov, ale najdeme tady i některé rozdíly.

Zvláštní místo v ruském lexiku mají slova přejatá ze staroslověnštiny, používají se doposud v církevních obřadech, ale i v každodenním životě (*изба, лук, кнут, перст, благо*).

V řadě prvních přejatých slov z neslovanského jazyka byly lexikální jednotky ze skupiny skandinávských jazyků, dostávaly se do staré ruštiny během 8. – 12. st., některé z nich se používají i dnes (*вира, ябеда*).

V době, kdy byla Stará Rus pod útlakem Zlaté Hordy, do ruského jazyka proniklo velké množství slov z turkické skupiny jazyků, většina těchto slov se zařadila do jazykového systému ruštiny a v dnešní době se vůbec nepociťují jako cizí prvky (*башика, казна*). Přes turkické jazyky se do ruštiny dostala i slova z arabštiny a čínštiny (*арбуз, лапша, чай, бусы*).

Největší vliv na jazyk Kyjevské Rusi měla řečtina, obchodní styky s Byzancí vedly k obohacování ruštiny o řecké prvky, např. slova světského rázu: *кровать, сахар*; vlastní jména: *Кирил, Софья, Василий*. Tento proces zesílil, když Rus přijala křesťanství, pak se řečtina šířila pomocí liturgických knih (*ангел, демон, панихида*).

Latina měla vliv na jazyk vědy, techniky a také politiky (*министр, цензура*). I v naší době vzniklo hodně slov odvozených od řeckých nebo latinských základů (*космонавт*).

V době vlády Petra I. do ruštiny proniká hodně evropeizmů; bylo to spjato se značným rozvojem řady technických oborů. Ruský lexikon se obohacuje o německá, francouzská, anglická slova a také o námořnické termíny nizozemského původu. Až

do počátku 18. st. hodně západoevropských slov pronikalo do ruštiny přes polštinu (*бутылка, дама, рынок*)⁹.

Francouzština byla velice populární v Rusku koncem 18. a začátkem 19. st. V aristokratické společnosti se mluvilo jenom francouzsky, mnoho ruských šlechticů mluvilo francouzsky lépe než rusky, od této doby má ruský lexikon hodně francouzských slov (*салон, капитан*). Francouzština s sebou přinesla i některá italská slova (*кредит, бандит*). Z italštiny pochází hudební terminologie a také některé divadelní termíny (*опера, импресарио*).

V 19. st. se hojně přejímaly internacionalizmy, všechna přejatá slova procházela fonetickou a gramatickou asimilací; používají se běžně v současné ruštině (*кофе, меню, рейс, бокс, лидер*). Koncem 19. st. ruštinu ovlivnila čeština, „např. byla vytvořena terminologie v oblasti gymnastiky, příčinou toho bylo působení českých učitelů tělesné výchovy v Rusku.“¹⁰

Začátkem 20. st. způsobila politická situace pokles přejímání cizích slov, během studené války ruština sice přejímá cizí slova, ale je to spojené s velkými potížemi. Ke konci 20. st. se ruština obohatila o hojný počet neologizmů cizího původu, a to především z angličtiny. Najednou se otevřely hranice nejenom státní, ale i jazýkové. Proud nových informací přinesl s sebou nové lexikum. Politická, veřejná, technická terminologie zahrnuje velké množství anglicizmů, platí to i pro sféry kultury, publicistiky, hudby, sportu a jiné. Tlak anglicizmů a amerikanizmů je tak velký, že jsou vytlačovány dřívější slovní výpůjčky (*пресс-конференция – брифинг, экран – дисплей, шлягер – хит*).

V obou jazycích v poslední době vidíme tendenci přejímání nových slov z angličtiny, tato práce je věnována obohacování slovní zásoby ruštiny a češtiny anglicizmy,

---

⁹ Д. Н. Шмелев, Современный русский язык. Лексика, Москва, «Просвещение» 1977.

¹⁰ J. Korostenski, Česká a ruská slovní zásoba (neologické aspekty), České Budějovice, Vysoká škola evropských a regionálních studií 2007, str. 85.

jejich rozvoji v obou jazycích. Pokusím se vyjmenovat sféry, do kterých se přejímá z angličtiny, ukázat zajímavosti a problémy zařazení anglicizmů do jazykového systému češtiny a ruštiny.

Kapitola 2

Analýza tematického slovníku

Úvodem bych chtěla říct, že tematické skupiny, jejichž analýzu uvádím níže, vznikly na základě česko-anglicko-ruského slovníku, který jsem sestavila pomocí slovníků cizích slov v češtině a ruštině¹¹. Slova byla zařazena do skupin podle poznámek ve slovnících a na základě mé vlastní zkušenosti s používáním těchto prostředků v řeči.

Snažila jsem se najít a popsat zajímavosti v každé skupině, ukázat některé aspekty přejímání a zapojování anglicizmů do jazykových systémů ruštiny a češtiny. Podíváme se na to, je-li skupina stále aktivní, to znamená jestli se doposud doplňuje novými hesly, kolik má každá skupina starších, do lexikálního systému úplně zařazených jednotek.

Názvy živočichů, příroda

Skupina označuje názvy živočichů a přírodní jevy. Čeština a ruština v této skupině přejaly hodně stejných slov z angličtiny, ale najdeme tady i některé rozdíly.

Hodně slov ze sféry zoologické terminologie je uměle vytvořeno a je velice těžko říct zda taková slova byla přejata z jednoho konkrétního jazyka, protože většinou se používala zároveň v několika různých jazycích. Jako příklad můžeme uvést slovo *gorila*, které bylo vytvořeno na základě řeckého slova *γορίλλαι*, toto slovo pak bylo rozšířeno dále a do některých jazyků se dostalo prostřednictvím angličtiny, např. do ruštiny. Do skupiny jsem zařadila i slova, která nejsou přímými anglicizmy, ale která se dostala do češtiny nebo do ruštiny prostřednictvím angličtiny. Jsou to taková slova jako *kiwi* (pochází z maorštiny), *antilopa* (toto slovo se dostalo do ruštiny z francouzštiny, v češtině se uvádí jako pramen jak francouzština, tak i angličtina).

---

¹¹ Martincová O. a kol., *Nová slova v češtině. Slovník neologizmů*, Praha, Academia 1998; Martincová O. a kol., *Nová slova v češtině. Slovník neologizmů 2*, Praha, Academia 2004; *Nový akademický slovník cizích slov*, Kol. autorů pod vedením J. Krause, Praha, Academia 2006; Крысин Л. П., *Толковый словарь иноязычных слов*, Москва, «Эксмо» 2005.

Slovo *marihuana* se uvádí jako přejímka z angličtiny, v podstatě pochází ze španělského slova *marijuana*, stejně tak i slovo *albatros*, které má v ruštině francouzský původ, do češtiny se dostalo z angličtiny, ale vlastně je to zkomolenina ze španělského či portugalského slova *alcatraz*. Zajímavé je anglické slovo *kangaroo*, které bylo přejato do ruštiny (*кенгуру*), čeština má pro tohoto živočicha vlastní název – *klokan*.

V ruské skupině je o něco více slov přejatých z angličtiny, tady najdeme zajímavost v adaptaci anglických slov v systému ruské gramatiky, např. slova *кенгуру* a *пони* jsou nesklonná.

Celá skupina, až na několik slov, byla přejatá do 70. let 20. století, ruské slovo *орангутанг* přetrpělo malou změnu, dřív se psalo *орангутан*, slovo *киви* se objevilo v pozdější době.

Dopravní prostředky a slova s nimi spjatá

Tato skupina slov pojmenovává nejenom dopravní prostředky, ale i nejrůznější pomůcky, součástky a místa, spojená s dopravou. Na první pohled vidíme, že česká skupina je víc obsazena, ruština místo některých termínů používá domácí slova, např. *airbag* – *воздушная подушка/подушка безопасности*, *all-road* – *внедорожник*, *tankování* – *заправка*.

V češtině můžeme sledovat stejnou situaci, ale najdeme méně příkladů. Chci poukázat na slovo *airport*, toto slovo je sice zařazeno do české skupiny, ale v podstatě se místo něj používá domácí slovo *letišťe*. Do ruštiny přejaté slovo *бампер* má v češtině domácí ekvivalent *nárazník*, stejně tak i *спидометр* se v češtině nazývá *rychloměr*, do třetice můžeme uvést slovo *нипель*, místo kterého se v češtině používá slovo *vsuvka* (je to součástka nafukovacích předmětů, např. kola). Domácí slovo *kolo* se v češtině používá mnohem častěji než přejaté z angličtiny *bike*, ruština má jenom slovo *велосипед* přejaté z francouzštiny. Slova *exkavátor* a *elevátor*

existují v obou jazycích, v českých slovnících jsou uvedena jako slova latinského původu, ale většinou se používají jejich česká synonyma *rýpadlo* a *výtah*. V 19. století se pro technické názvy velice často kombinovaly prvky latiny a řečtiny. Slovo *lift* se používá v ruštině běžně a nemá ekvivalentů, v češtině se mnohem častěji používají slova *výtah* a *zdvíž*, slovo *lift* je poněkud příznakové. Slovo *vůz* vytěsnilo přejaté z angličtiny *wagon* (podle anglického slovníku slovo *wagon* znamená nákladní vůz)¹², teď se v češtině slovo *wagon* používá častěji v souvislosti s přepravováním nákladů. V ruštině se slovo *вагон* používá jak v nákladové dopravě tak i k přepravě cestujících. Ruské slovo *вокзал*, přejaté z anglického *vauxhall*, má v češtině jenom domácí variantu *nádraží*, do ruštiny se toto slovo dostalo nejdřív jako název jednoho parku a přilehající k němu čtvrtí z okolí Londýna, postupně se zobecnilo a teď původní význam není obecně znám.

V této skupině najdeme několik zajímavostí, slovo *комбайн* bylo přejaté do ruštiny z angličtiny, do češtiny se dostalo přes ruštinu. Slovo *tramvaj* bylo přejaté do obou jazyků, ale v češtině má gramatický rod ženský, v ruštině pro změnu mužský.

Některá slova této skupiny se teď úplně zařadila do jazykových systémů češtiny a ruštiny, jiná se stále pociťují jako cizí, např. slovo *parkovat* se objevuje už v příručním slovníku českého jazyka¹³, ale slovo *parking* je novější výpůjčkou. K novým slovům patří i ruské neologizmy *паркинг*, *парковаться* a *диспетчеризация*, pro češtinu je to *airbag*, *bike*, a úplně novými hesly v obou jazycích jsou *biker/байкер*, *pick-up/пикап*, *tuning/тюнинг*. Jinak tato skupina je z větší části obsazena staršími anglicizmy.

Termíny spojené s vodou a vodní dopravou

V této skupině najdeme slova nám dobře známá, podíváme se na par zajímavosti.

---

¹² The penguin english dictionary, Praha, Euromedia Group k.s. 2005, str. 1584.

¹³ Příruční slovník jazyka českého I – VIII, Praha, Státní nakladatelství, 1935 – 1957.

Slovo *akvalung* je přejato jak do češtiny tak i do ruštiny s výjimkou toho, že čeština také používá domácí termín *potápěčský dýchací přístroj*. Anglické slovo *cruise* je v češtině vyjádřeno opisným způsobem – plavba po turistické trase. Slovo *diving* se v češtině zaměňuje domácím slovem *potápění*, v ruštině se mimo anglické slovo používá spojení slov *нырять с аквалангом*. Domácí, český ekvivalent má i anglické slovo *piers*, v češtině je to *přístavní hráz*. Slovo *submarine* v češtině neexistuje, místo něj se používá slovo *ponorka*. Zajímavé je, že i když má ruština ve svém lexiku anglický název, častěji uplatňuje domácí variantu *подводная лодка* (*подлодка*).

Ruština v této skupině má několik slov přejatých z nizozemského jazyka, jsou to slova *док* a *дрейф*, *дрейфовать*, je to spojené s tím, že tato slova byla přejata v době Petra I., který těsně spolupracoval v námořnické sféře s Nizozemskem. Anglické slovo *sonar* je v ruštině zaměněno složeninou *гидролокатор* (první část je z řeckého *hyder* – voda, slovo *локатор* se dostalo do ruštiny z němčiny). Tato skupina má jenom několik hesel, přejatých v 90. letech 20. a na začátku 21. století (*surf*, *surfing/сёрф*, *сёрфинг*, *rafting/рафтинг*, *дайвинг*, *windsurfing* /*виндсёрфинг*) a všechna tato slova můžeme zařadit i do skupiny sportu nebo hobby. Jinak tato skupina obsahuje starší přejímky.

Hudební směry, nástroje a termíny, tance

V této skupině má čeština více přejatých slov. Slovo *band* se v ruštině objevuje jenom ve slovním spojení *джаз-банд*, jinak se toto slovo překládá do ruštiny dvěma způsoby: *группа* nebo *оркестр*. Podle seřazení můžeme sledovat, že v ruštině chybí hodně hudebních směrů, nových módních slov, ve skutečnosti tyto směry a jejich názvy existují, ale zatím jenom v mluvené podobě nebo psané latinkou, např. *бекграунд*, *фанк, хеви метал*, *top ten*. Také je zajímavé sledovat pravopis některých slov, např. *soundtrack*, *twist*, *underground* v češtině zachovávají původní anglický pravopis, kdyžto slova jako *bendžo*, *klip*, *muzikál* atd. mají počeštěnou podobu. Do

ruštiny přejaté slovo *nonca* je podle ruského lexikonu cizích slov množinou. Slovo *remix* se zatím píše v ruštině latinkou.

Tato skupina se pořád rozvíjí a doplňuje, o tom svědčí i to, že více než polovina slov v této skupině byla přejata v 90. letech 20. století.

Jídlo a pití (názvy potravin, jídel, nápojů)

Gastronomická skupina je velice početná. Když se na tuto skupinu podíváme pozorně, uvidíme nejrůznější postupy při přejímání anglických slov do jazykových systémů češtiny a ruštiny. Psaní neologizmů v češtině je buď podle domácího modelu, nebo má variantu původní a domácí, může být používáno jenom původní slovo. V ruštině nové lexikum někdy obsahuje prvky, podle kterých je snadné poznat, že slovo pochází z jiného jazyka. Jako příklad uvedeme několik slov: *biftek* – *beefsteak*, *rostbif* – *roast beef*; *hot dog*, *steak*, *rum*; *grapefruit* (*gref*); *сэндвич* (tady vidíme, že se po souhlásce používá samohláska „э“, podle pravidel ruského jazyka se tato samohláska píše jenom na začátku slova nebo po jiné samohlásce), *йогурт* (v ruštině je jenom několik slov, které začínají souhláskou „й“, to jsou některé příznaky cizosti ve slovech, která jsou uvedena v této skupině). Najdeme tady i slova, která nejsou přímými výpůjčkami z angličtiny, např. slova *gril* a *piknik* byla přejata do ruštiny z francouzštiny, čeština jako pramen uvádí jak francouzštinu tak i angličtinu. Slovo *káva* je původně z tureckého *kahve*, a to z arabského *qahwa*, tento nápoj se stál velice populární a brzy se dostal do většiny evropských zemí, prostřednictvím angličtiny se toto slovo dostalo do mnoha jiných jazyků. Slovo jogurt pochází z turečtiny, brzy se dostalo do všech evropských jazyků, angličtina je jedním z hlavních prostředkovatelů při přejímání tohoto slova do jiných jazyků. Japonské slovo *sója* se dostalo do češtiny prostřednictvím němčiny. Skupina je přibližně napůl sestavena ze starších výpůjček, některé z nich se dřív psaly původním pravopisem, teď se píší pravopisem počeštěným (*cocktail* – *koktejl*, *jam* – *džem* atd.). Z nejnovějších slov uvedeme *cheesburger*, *chips*, *йогурт*. Hodně slov uvedených

v české skupině mají v ruštině jenom domácí variantu, např. *drink* – *напиток*, *džus* – *сок*. Skupina se rozšiřuje hlavně díky fastfoodům.

Oblečení, látky

V této skupině má ruština o něco víc přejatých slov. Pro některá chybějící slova čeština používá vlastní názvy (*kepi* – *čepice*, *pea jacket* – *sáko*). Ruština místo některých chybějících slov používá domácí varianty nebo přejímky z jiných jazyků, např. *vesta* – *жилет*, toto slovo je přejato z francouzštiny, slovo *zip* má v češtině domácí variantu *drc*, v ruštině se používá jenom *молния*. Dále jsou v této skupině dva páry významově blízkých slov: v češtině je to *slipy* (z anglického *slips* – ženské spodní prádlo bez rukávů)¹⁴, v ruštině je to *труссы* (z anglického *trousers* – pánské spodní prádlo sahající od pasu ke kotníkům)¹⁵. V češtině je význam tohoto slova poněkud pozměněn: podle nového akademického slovníku cizích slov¹⁶ jsou to přiléhavé pánské spodní kalhoty z pružného materiálu, stejný význam uvádí slovník cizích slov L. Klimeše a slovník cizích slov od Encyklopedického domu. V ruštině slovo *труссы* označuje jakékoliv pánské spodní prádlo a také dámské spodní kalhotky¹⁷. Slovo *velvet* přejaté do obou jazyků má v češtině a ruštině odlišné významy, do češtiny toto slovo přešlo z latiny a označuje buď stejně jako v ruštině látku, která se česky nazývá manšestr, nebo tkaný koberec s řezaným vlasem^{18/19}, ale hlavně se slovo *velvet* překládá do češtiny jako samet (*velvetová*, neboli *sametová revoluce*²⁰, objevuje se také v názvu druhu piva Krušovice Velvet).

---

¹⁴ The penguin english dictionary, Praha, Euromedia Group k.s. 2005, str. 1316.

¹⁵ The penguin english dictionary, Praha, Euromedia Group k.s. 2005, str. 1511.

¹⁶ Nový akademický slovník cizích slov, kol. autorů pod vedením J. Krause, Praha, Academia 2006, str.735.

¹⁷ Крысин Л. П., Толковый словарь иноязычных слов, Москва, «Эксмо» 2005, str. 798.

¹⁸ J. Kraus a kol., Nový akademický slovník cizích slov, Praha, Academia 2006, str. 848.

¹⁹ Kol. autorů a konzultantů Encyklopedického domu, spol. s.r.o., Slovník cizích slov, Praha, Baronet 2005, str. 356.

²⁰ O. Martinová a kol., Nová slova v češtině. Slovník neologizmů II, Praha, Academia 2004, str. 506 – 507.

Ve skupině převažují starší anglicizmy, z novějších uvedeme jen pár slov: *body/боду, top/топ, бандана*. Ale podle mne tato skupina ještě může být rozšiřována a doplňována novými hesly, protože móda se pořád vyvíjí.

Sportovní terminologie, názvy sportů

V této skupině budeme sledovat několik zajímavostí. Skupina je velká, jsou tady uvedena slova a termíny spojené s nejrůznějšími druhy sportovních aktivit. Začneme ruštinou, mezery ve skupině znamenají, že ruština pro tato slova má domácí ekvivalenty (*team – команда, score – счѐт, cup – кубок* atd.). Slovní spojení *dream team* má v ruštině doslovný překlad *команда мечты*, v češtině se používá jak anglické slovní spojení, tak i domácí překlad *tým snů*. V této skupině se setkáme s více doslovnými překlady, např. *mountain bike – горный велосипед, horské kolo*. Stejně jak i v české skupině najdeme tady dubletní tvary některých slov: *овертайм – дополнительное (добавочное) время, рефери – судья, тайм-аут – перерыв*. Slovo *bowling*, které bylo přejato do obou jazyků, má v ruštině synonymum přejaté z němčiny (*кегельбан*). Můžeme vidět, že se některé skupiny slov přejímají částečně, např. *хоккей, хоккеист*, pro hokejku a puk má ruština vlastní názvy (*клюшка, шайба*).

V češtině se místo některých anglických termínů používají domácí ekvivalenty (*referee – rozhodčí, round – kolo, time – poločas, overtime – prodloužení*). V některých případech se používají vedle sebe jak anglické tak i domácí české názvy (*puk/kotouč, time-out/oddechový čas, cup/pohár*). Asi největší zajímavostí v této skupině je to, že čeština pro označení některých sportů má vlastní názvy, které se používají stejně často nebo víc, než anglické ekvivalenty (*basketbal/košíková, fotbal/kopaná, volejbal/odbíjená, handball/házená*). Slovo *handball* se používá velmi zřídka.

Ve sportu se vytvářejí nové disciplíny a spolu s nimi se zavádí i nové termíny, v 90. letech se tato skupina značně rozšířila o nová hesla (*all stars, fanklub/фанклуб*,

bodybuilding/бодибилдинг atd.), ale velice mnoho termínů bylo přejato začátkem 20. století.

Jazyková terminologie

U této skupiny chtěla bych poukázat na to, že některá slova, která jsou tu uvedena, přiřazujeme k europeismům. Taková slova jako *allophone* a *connotation* se dostala do angličtiny z řečtiny a latiny, některá z nich pronikala do jiných jazyků pomocí angličtiny, jiné při přímém kontaktu s přejímajícím jazykem.

Termíny publicistické, literární žánry

Do této skupiny čeština přejala o něco více slov než ruština. Jak vidíme v češtině některá slova mají dvojí pravopis (*comiks/ komiks*). Slova, která byla přejatá v poslední době, mají stále původní pravopis (*digest, prime time*). Samozřejmě i v této skupině se přejatá slova používají vedle slov domácích (*headline/titulek*). V češtině se místo anglického slova *cross-word* říká domácí slovo *křížovka*, také anglické slovní spojení *press-conference* v češtině zní *tisková konference (tiskovka)* nebo se používá anglicizmus *briefing*.

Ruština také místo některých slov používá domácí synonyma (*headline - заголовок*). Některé literární žánry jsou přeložené do ruštiny doslovně (*love story - любовная история, science fiction - научная фантастика*). Protože ruština přejímá slova z angličtiny podle zvukové podoby, vidíme, že anglická zkratka *PR* je přepsána do ruštiny celým slovem *nuar*. Ještě bych chtěla poukázat na anglické slovo *magazine* (podle slovníku angličtiny je to obrázkový časopis, tematicky stejnorodý pořad v televizi nebo rozhlasu, také je to zásobník ve zbrani)²¹, v češtině toto slovo označuje buď časopis nebo televizní/rozhlasový pořad, ruština pro tyto významy používá z francouzštiny přejaté slovo *журнал*. Slovo *магазин* se dostalo do ruštiny

---

²¹ The penguin english dictionary, Praha, Euromedia Group k.s. 2005, str. 836.

z němčiny a označuje zbraňový zásobník nebo obchod, v češtině jsem našla slovo magazin ve významu obchodní dům v příručním slovníku českého jazyka.²²

Skupina je přibližně napůl sestavena ze starších výpůjček, ale pořád se doplňuje, velké množství slov se objevilo koncem 20. století (*digest/дайджест*, *fantasy/фантазу*, *sci-fi*).

Sféra politiky

Skupina politické terminologie není moc početná, můžeme tady vidět, že v češtině se některá slova píšou původním pravopisem, což svědčí o tom, že tato skupina je jedna z nejmladších. V češtině se místo anglického slova *speech* používá domácí varianta *proslov/projev*. V ruštině se jako ekvivalent anglického *top secret* říká *совершенно секретно, сверхсекретно*, čeština používá jak anglické slovní spojení, tak i domácí variantu *přísně tajné*. Ve starších jazykových slovnících najdeme jenom slova *disident* a *parlament*, ruština tato hesla přejala z němčiny, z toho můžeme odvodit závěr, že se skupina zformovala hlavně v 90. letech 20. století.

Sféra ekonomiky

Mnoho slov bylo přijato do této skupiny v 90. letech 20. století. Některá z nich jsou používaná jenom odborníky v této sféře (*konsulting, офшор*) a jejich význam není znám většině obyvatelů. Jsou tady i expresivně zabarvená slova (*cash(keš), баксы*). Slovo *cash* je v češtině zaměněno na domácí slovo *hotovost*, v ruštině se používá slovo *наличность*, od kterého jsou odvozené nespisovné varianty *налличка, нал* a *налик*. Zajímavé je slovo *dolar*, pochází z německého *tollar* (byla to mince, kterou razili v Jáchymově), jáchymovský *tollar* se dostal do mnoha evropských zemí, postupně se název dostal na americký kontinent a při vyhlášení nezávislosti

---

²² Příruční slovník jazyka českého, Praha, Státní nakladatelství 1937 – 1938, str. 670: magazin – v Americe a Francii velký obchodní dům.

Spojenými Státy Americkými byla zavedena měna, která se nazývala *dollar*. Slovo se vrátilo do země, ze které pocházelo, v pozměněné podobě.

Jak již jsem řekla v úvodu, skupina je sestavena z nových termínů, poukážu jenom na jednu zajímavost: slovo *bookmaker* bylo přejato do češtiny již na začátku 20. století, do ruštiny se dostalo mnohem později a objevuje se v novějších slovnících.

Sféra reklamy, administrativní, kancelářská terminologie

Jak vidíme na první pohled česká část této skupiny je méně obsazena než ruská. Bude to určitě tím, že pro mnohé anglické termíny čeština používá domácí výrazy (*flowmaster – fix, office – kancelář, printer – tiskárna* atd.). Máme tady, jako i v některých jiných skupinách, dvojice významově blízkých slov: do češtiny přejaté slovo *tejp* (podle anglického lexikonu slovo *tape* označuje lepicí nebo elastickou pásku)²³ a původně anglické slovo *скотч* v ruštině (podle slovníku angličtiny slovo *scotch* označuje blokování nějakého děje)²⁴ znamenají stejnou věc – lepicí pásku. Musím poukázat na to, že v češtině anglicizmus *tejp* je vytlačován domácím názvem *lepicí páska*, takže přejaté slovo je velice řídké. V ruštině je opačná situace, anglicizmus *скотч* se používá běžně. V ruštině často nejde odvodit od přejatého substantiva jiné slovní druhy, jako příklad můžeme uvést slovo *fax*: v češtině je to *fax – faxovat*, v ruštině *факс – послать факс*. V psaní některých ruských slov je vidět cizí původ podle určitých skupin souhlásek (latinkou psané písmeno „x“ se do ruštiny vždy přepisuje jako skupina „кx“: *fax/факс, telex/телекс, xerox/ксерокс*). Tato skupina má hodně nových pojmů, které se dostaly do češtiny a ruštiny předvedáváním (*agreement, беѳдѳж* atd.). Tvůrci reklamy ve značné míře jen překládají a to hlavně z angličtiny. V ruštině se zdá být více pojmů a termínů přejatých v posledních desetiletích, ale v podstatě je to tím, že čeština má v těchto sférách silně vypracovanou domácí terminologii.

---

²³ The penguin english dictionary, Praha, Euromedia Group k.s. 2005, str. 1439.

²⁴ The penguin english dictionary, Praha, Euromedia Group k.s. 2005, str. 1251.

Kultura

Skupina je velká, najdeme tady slova používaná ve filmové, divadelní a jiných sférách kultury. Česká skupina je o něco větší než ruská část. V češtině bych ráda poukázala na velký počet slov s původním a kombinovaným pravopisem (*klub/club, comeback, live* atd.). Vedle anglického slova *block-buster* se v češtině používá domácí varianta *trhák*, slovo *live* je v češtině častěji nahrazováno domácím slovem *živě* (vysílat živě).

V ruské skupině se podíváme na domácí synonymum anglického slova *horror* – *ужасы*, jako název filmového žánru se vždy používá množné číslo, v jednotném čísle toto slovo existuje jako pojem pro velký strach. Slova *night-club, homevideo* a *soap opera* mají v ruštině doslovné překlady: *ночной клуб, домашнее видео, мыльная опера*. Mnoho slov, která najdeme v české skupině, jsou zaměněno v ruštině domácími ekvivalenty, např. *kameraman* – *оператор*, *award* – *награда*, *party* – *вечеринка*, *the best of* – *лучшее из* atd.

Skupina se velice obohatila koncem 20. století, je to spojené s pádem komunistického režimu a otevřením kulturních hranic. A přece v ruštině a češtině existují některé rozdíly, týkající se doby přejetí některých slov: slova *happy end* a *producer* se objevují v českém jazyce ještě ve 30. letech, kdežto v ruštině je uvidíme až v 90. letech 20. století.

Skupina je stále aktivní a pořad se doplňuje novými hesly. Rozvoj všech sfér kultury je velice dynamický, např. velký vliv na filmový průmysl má Hollywood, americké filmy nejen zaplavují domácí kina, ale ovlivňují i tvorbu domácích režisérů.

Karetní hry, hračky, zábavy

Název této skupiny mluví sám za sebe, poukázala bych jenom na anglické slovo *darts*, v češtině se používá domácí varianta *šipky*, ruština má také domácí verzi a obě slova, anglické i ruské, se používají ve stejné míře (*дартс/дротуки*). V ruštině

chybí některá slova, většinou to znamená, že slovo má domácí synonymum, např. *kviz – викторина*, *hiking – туризм*. Skupina zahrnuje jak slova přejatá na začátku 20. století, tak i novější lexikální jednotky, ale na rozdíl od některých skupin, např. skupiny ekonomických termínů, zde uvedená nová slova jsou dobře známá široké vrstvě obyvatel.

Počítačová terminologie

Skupina zahrnuje nejenom počítačové termíny, ale také názvy komputerových součástí, počítačové programy, slova používaná v Internetu. Slovo *lamer* je počítačovým slangem, toto slovo se v češtině používá jen ve skupině lidí, spojených s počítači a není obecně známo. Místo něj můžeme použít slovo *laik* přejaté z latiny. Do této skupiny jsou zařazena i slova, která znají a používají jen odborníci v této sféře (*assembler, software* atd.). Česká počítačová terminologie je většinou tvořena odborníky bez zásahu lingvistů a podle anglické předlohy. Jak vidíme ruská část je méně obsazena než česká, tato situace je způsobena tím, že některá slova existují v ruštině jenom v mluvené podobě (*on-line, off-line*), místo jiných se používají domácí synonyma (*level – уровень, desktop – рабочий стол* atd.). Najdeme tady i dubletní tvary, např. *рестарт – перезагрузка*. I když ruská počítačová terminologie je velice vyvinutá, najdeme zde několik přímých překladů z angličtiny (*bookmark – закладка, hard disc – жесткий диск, homepage – домашняя страничка*).

Prakticky celá skupina je vytvořena v posledních letech a s každým rokem se počítačová technologie více rozvíjí, je to těsně spojeno s rozvojem vědy a techniky. Česká počítačová slovní zásoba je nejednotná jak v rovině významové, tak i formální. Pravopis mnoha výrazů přejatých z angličtiny je značně neustálený (*escapovat – eskejповat*). V ruštině najdeme příklady, kde slovo bylo přejato v původním tvaru a píše se latinkou (*firewall, IT, WAP, web*). V nejbližší době se tato skupina podle mého názoru rozšíří ještě víc.

Technika

Do sféry techniky jsem zařadila slova označující technické přístroje a termíny. Samozřejmě do češtiny ani do ruštiny nemohla pronikat slova jenom z angličtiny, z české strany vidíme několik slov řeckého a latinského původu, v ruské části najdeme slova přejatá z němčiny, francouzštiny a nizozemštiny. Protože tato skupina se pořád doplňuje a rozšiřuje, můžeme pozorovat v češtině kolísání v pravopise, mám na mysli to, že některá slova se stále píší původním pravopisem, jiná používají počestěnou variantu (*backup*, *čip*). V této skupině najdeme i zkratková slova (*SMS/CMC*, *hi-fi*).

Podíváme se ještě na dvě slova, která podle mého názoru jsou blízkými synonymy. První slovo je *плеер*, toto slovo bylo přejato z anglického *player* (slovník angličtiny uvádí u tohoto hesla více významů, ruština přejala jenom jeden)²⁵ a podle slovníku ruské slovní zásoby²⁶ je to malý přenosný přehrávač se sluchátky. V češtině se místo anglického slova *player* používá domácí varianta přehrávač. Druhým slovem je slovo *walkman* (anglický lexikon definuje toto slovo jako malý přenosný kazetový nebo CD přehrávač se sluchátky)²⁷, které podle nového akademického slovníku cizích slov²⁸ a slovníku cizích slov Encyklopedického domu²⁹ označuje přenosný malý přehrávač magnetofonových kazet, někdy kombinovaný s radiopřijímačem se sluchátky. Podíváme se ještě na ruské varianty slova *walkman*, které jsou uvedeny v rusko-českém slovníku neologizmů³⁰ (*вокмэн, вокмен, вокман, волкмен, уокмен*), všech pět je vytvořeno podle zvukové podoby a ve slovníku se označují jako expresivní prvky.

---

²⁵ The penguin english dictionary, Praha, Euromedia Group k.s. 2005, str. 1068.

²⁶ Л. П. Крысин, Толковый словарь иноязычных слов, Москва, «Эксмо» 2005, стр. 599.

²⁷ The penguin english dictionary, Praha, Euromedia Group k.s. 2005, str. 1586.

²⁸ J. Kraus a kol., Nový akademický slovník cizích slov, Praha, Academia 2006, str. 860.

²⁹ Kolektiv autorů a konzultantů Encyklopedického domu, spol. s.r.o., Slovník cizích slov, Praha, Baronet 2005, str. 361.

³⁰ I. Krejčířová, M. Sádliková, N. P. Savický, R. Šišková, E. Šlaufová, Rusko-český a česko-ruský slovník neologizmů, 2., podstatně doplněné a opravené vydání, Praha, Academia 2004, str. 33, str. 144.

Slovo *pager* označuje kapesní přijímač zpráv, je to termín z oblasti telekomunikace a výpočetní techniky. Při přijímání zprávy vydává zvukový signál, proto je v češtině běžně nazýván pípátko (je to slang).

Slovo *propeler* sice existuje v češtině a je uvedeno v několika slovnících českého jazyka, ale častěji se používá jeho české synonymum vrtule a slovo *propeler* je vytěsněno do periférie češtiny.

Ruská část skupiny je méně obsazena, většinou se místo chybějících slov používají domácí synonyma (*backup* – *резервная копия*, *deadline* – *крайний срок*, *recycle* – *переработка отходов* atd.).

V oblasti výpočetní techniky a elektroniky má dnes angličtina dominantní roli; anglické termíny se staly součástí českých a ruských odborných textů.

Skupina je těsně spojena s rozvojem vědy, proto registrujeme velký přítok nových výpůjček v posledních desetiletích a ten proces bude pokračovat i nadále.

Expresivní výrazy

V této skupině najdeme více slov v české části, ruština nemá nouzi v expresivních výrazech, ale používá hodně domácích prostředků.

Čeština místo slova *bedlam* užívá slovo *bordel*, které původně bylo přejato z francouzštiny a s postupem času dostalo druhotný význam.³¹ Slovo *cool* existuje v ruštině v anglickém znění a používá se jako název časopisu pro mládež, v češtině toto slovo znamená být ve shodě s módou, nejčastěji se objevuje v řeči mládeže³², také může být synonymem ke slově klidně a uvážlivě (*myslet cool*), původní význam podle slovníku angličtiny je mírně chladno³³. Zkratka *o.k.* je hovorovým výrazem a má v češtině dvojí výslovnost, podle slovníků se říká [okej], ale v běžné

---

³¹ J. Kraus a kol., Nový akademický slovník cizích slov, Praha, Academia 2006, str. 117.

³² J. Kraus a kol., Nový akademický slovník cizích slov, Praha, Academia 2006, str. 140.

³³ The penguin english dictionary, Praha, Euromedia Group k.s. 2005, str. 303.

mluvě je možné slyšet variantu [óká]. Slovo *trable* se teď používá běžně v mluveném projevu, v době, kdy se objevilo v jazyce, se toto slovo vztahovalo jenom na anglické prostředí.³⁴

Skupina má několik starších výpůjček, ale v podstatě se složila v posledních letech a má tendenci k rozšiřování.

Různé

Poslední skupina obsahuje slova z nejrůznějších oblastí, která jsem nebyla schopna jednoznačně přiřadit k určité tematice. Řekneme jenom několik slov o zajímavostech v této skupině. V češtině pozorujeme pravopisné změny, stalo se tak, že tato skupina má hodně starších výpůjček, a proto se mnohá slova píšou počestěným pravopisem. Pro některé výrazy čeština používá vlastní názvy (*kidnapping* – *únos*, *killer* – *nájemný vrah*). Ruština místo některých anglických slov používá domácí varianty nebo slova z jiných cizích jazyků (*air mail* – *авиапочта*, *make-up* – *макияж* (fr), *stop-watch* – *секундомер*).

Do této skupiny se vešla slova z nejrůznějších oblastí: zbraně (*bazuka*/базука, *revolver*, *tomahawk*/томагавк), názvy profesí (*barman*/бармен, *designér* /дизайнер, *stewardka*/стюардесса) a jiné.

Anglické slovo *baby* existuje v ruštině jenom v mluvené podobě a má expresivní zabarvení³⁵, častěji se používá ruské synonymum *детка* (toto slovo je také expresivní). Slovo *bodyguard* má v češtině i domácí variantu – *osobní strážce*, v ruštině je doslovný překlad anglického slova: *body* – *тело*, *guard* – *хранитель* -> *телохранитель*. Slovo *boyfriend* se používá v ruštině spíše jako módní prostředek (domácí varianta je s použitím přivlastňovacího zájmena můj -> *мой парень*). Pro zajímavost, slovo *girlfriend* v ruštině sice existuje, ale nepoužívá se, čeština má

³⁴ Příruční slovník jazyka českého, Praha, Státní nakladatelství 1951 – 1953, str. 187.

³⁵ I. Krejčířová, M. Sádliková, N. P. Savický, R. Šišková, E. Šlaufová, Rusko-český a česko-ruský slovník neologizmů, 2., podstatně doplněné a opravené vydání, Praha, Academia 2004, str. 27.

vlastní prostředky – *přítel a přítelkyně*. Slovo *college* zaměnilo v ruštině slovo *училище, ИТУ* a znamená vyšší školu. V češtině toto slovo označuje vyšší nebo vysokou školu v anglosaských zemích.^{36/37} V dnešní době se toto slovo používá i pro označení soukromých škol v České republice, význam je převzat podle anglického vzoru.

Některá slova z této skupiny označují jenom americkou nebo anglickou realii, v češtině ani v ruštině tyto pojmy a postavy neexistují (*kovboj/ковбой, gangster/гангстер, ranger*). Anglické slovo *healer* označuje podle ruského lexikonu cizích slov filipínského léčitele, který provádí chirurgické zákroky holýma rukama, podle českého akademického slovníku cizích slov je to nejenom filipínský léčitel, ale jakýkoliv lékař používající netradičních metod.³⁸

Slovo *lovelace* má v češtině domácí varianty záletník, *sukničkář*. Místo slova *market* se v ruštině používá z polštiny přejaté slovo *рынок* nebo slovo *базар*, které se dostalo do ruštiny z turkických jazyků. Slovo *прессинг* se ruštině objevilo nedávno, čeština používá vlastní termín *nátlak*. Najdeme i několik dubletních variant, např. v české skupině se slovo *pilotní* používá stejně často jako domácí heslo *úvodní*.

Slovo *rambo* se v ruštině používá jenom v souvislosti s hrdinou amerického filmu, v češtině toto slovo může označovat svalnatého mladého muže ovládajícího sebeobranu techniku a vystupujícího jako ochrance.³⁹

Slovo *víkend* je příkladem toho, jak se slovo zařazuje do systému jazyka, čeština toto slovo používá běžně, v ruštině se tento prostředek cítí jako cizí a místo něj se častěji používá domácí slovo *выходные*.

Skupina nemá konkrétní zaměření a v podstatě je těžko říct jakých jazykových prostředků je tady více a jak se bude nadále vyvíjet.

---

³⁶ J. Kraus a kol., Nový akademický slovník cizích slov, Praha, Academia 2006, str. 139.

³⁷ Kolektiv autorů a konzultantů Encyklopedického domu, spol. s.r.o., Slovník cizích slov, Praha, Baronet 2005, str. 55.

³⁸ J. Kraus a kol., Nový akademický slovník cizích slov, Praha, Academia 2006, str. 299.

³⁹ J. Kraus a kol., Nový akademický slovník cizích slov, Praha, Academia 2006, str. 681 – 682.

Závěr

Tato diplomová práce byla věnována aspektům přejímání anglicizmů do ruštiny a češtiny. Pomocí ruských a českých slovníků cizích slov jsem vytvořila česko-ruský slovník anglicizmů a podle něj byl sestaven tematický slovník lexikálních jednotek přejatých z angličtiny (za anglicizmy jsem považovala všechna slova anglického původu).

Analýza tematických skupin byla provedena z hlediska dobového zařazení anglicizmů do ruštiny a češtiny; rozebírala jsem významové odlišnosti, zajímavosti při zařazování cizích jazykových prostředků.

Jaké jsou odlišnosti v přejímání anglicizmů mezi ruštinou a češtinou?

Za prvé je to grafická podoba slova. Čeština používá latinské písmo, proto slovo přejaté z angličtiny v první fázi zůstává ve své původní pravopisné podobě, s postupem času se tento faktor může změnit a tehdy vznikají pravopisné varianty přejatého slova; domácí počeštěná varianta a původní anglická verze mohou existovat vedle sebe, ale často se stává, že počeštěná podoba slova zastíní podobu původní. Tento proces můžeme sledovat ve všech tematických skupinách. Slova, která byla přejata na začátku 20. století, se píše většinou počeštěným pravopisem, anglicizmy přejaté v pozdější době mají buď dvě možnosti napsání (původní a počeštěnou), nebo se stále píše původním pravopisem.

Přejímání slov ze západních jazyků v ruštině se opírá o zvukovou podobu lexikálních jednotek; všechna nová slova musí být převedena do azbuky pomocí transkripce. Při transkripci se anglické hlásky zaměňují za zvukově blízké ruské fonémy. Protože ruština má odlišný zvukový systém, někdy vznikají fonetické varianty jedné anglické hlásky, např. anglické „w“ se někdy překládá jako ruské „b“ nebo jako „y“. V ruštině jsou i anglicizmy, které ponechávají původní pravopis (*duty-free*, *cool*, *mix*), některá z těchto slov mohou s postupem času přejít do ruského fonetického systému, jiná se

budou používat jenom v podobě psané latinkou. Většina anglických zkratk se v ruštině také podrobuje transkripci (*o.k.* - *о-кей*, *PR* - *пуар*).

Druhou odlišností je doba přejetí anglicizmů do dvou vybraných jazyků. V některých skupinách najdeme slova, která se v češtině používají od začátku 20. století, v ruštině se tato neologizmy objevily až koncem 20. a začátkem 21. století. Je to způsobeno tím, že ruština po revoluci a nástupu nového režimu byla částečně izolována od západních vlivů.

Třetí odlišností jsou rozdíly ve významu některých anglicizmů. Anglické slovo může mít původně několik významů, ale do češtiny nebo do ruštiny se nedostanou všechny (*cool*, *velvet*). Někdy narazíme na slovo, které původně bylo přejato s více významy, ale s postupem času zůstal jenom ten, který se nejvíc uplatnil v jazyce (*magazín*). Jindy slovo při přechodu dostává úplně jiný význam než v původním jazyce (*скотч*, *slipy*). Podstatné významové rozdíly mezi češtinou a ruštinou jsem nenašla, ale můžeme se setkat s tím, že jeden jazyk přejímá více významů jednoho slova než druhý, nebo slovo v cílovém jazyce dostává další významy (*cool*, *rambo*).

Tematické skupiny, které jsem analyzovala, mají různé dobové obsazení a odlišné předpoklady k vývoji. Skupina názvů živočichů a přírody se skládá ze starších anglicizmů, jsou v ní slova dobře známá a úplně zapojená do lexikálního systému ruštiny a češtiny. Totéž můžeme říct i o skupině vodní přepravy a termínů spojených s vodou. I když tato skupina zaznamenala několik nových hesel, tendence k rozvoji je velice slabá.

V gastronomické skupině, u slov spjatých s dopravou a také slov označujících oblečení a látky je větší počet anglicizmů, které byly přejaty v dřívější době. V ruštině a češtině najdeme přibližně stejný počet nových slov a rozšiřování těchto skupin jde pomalu.

Skupina slov spojených s hudbou má jak jazykové jednotky starší, tak i úplně nová hesla, neustále se rozvíjí a doplňuje, zde registrujeme rozdíl v kvantitě nových

přejímek, přičemž čeština se více obohatila v poslední době. Ruština často používá domácí slova. Novější anglicizmy někdy existují jen v mluvené podobě, to se mění s postupem času.

Skupina sportovní terminologie je velice velká a má přibližně stejný počet nových a úplně do jazyka zařazených jednotek. Čeština často používá domácí synonyma, ruština přejímá více cizojazyčných prostředků. Oba jazyky jsou ovlivněné internacionální sportovní terminologie anglického původu. Od 90. let registrujeme značný přítok nových termínů a podle mého názoru se tato skupina slov ještě zvětší.

Publicistická skupina zahrnuje slova dobře známá, která se používají mnoho desetiletí, ale i nová hesla. V dnešní době bylo přijato několik literárních žánrů (sci-fi, fantasy), ale tato skupina se hlavně rozšířila v publicistice.

Ve sféře byznysu, administrativní a kancelářské terminologii má ruština víc nových anglicizmů, čeština častěji sáhá po domácích prostředcích. Obsah této skupiny je velice často těsně vázán na určitou skupinu uživatelů. Skupina se rozšířila hlavně koncem 20. století a já si myslím, že se bude rozvíjet i v budoucnosti.

Úplně nové jsou skupiny slov spojených s politikou a ekonomikou, vznikly hlavně koncem 20. století a rychle se rozšiřují. Zvláštností těchto skupin je to, že většina uvedených termínů je známá jenom odborníkům. Mnoho slov doposud nemá domácích ekvivalentů.

S pádem komunistického režimu se velice obohatila kulturní skupina, hlavním zdrojem nových slov této skupiny je televize. Čeština a ruština v posledních desetiletích přejala hodně módních a populárních slov. Sféra televize je jedním z hlavních zdrojů seznamování široké veřejnosti s cizími slovy a pojmy.

Technická skupina má hodně nových výpůjček a protože je těsně spojena s rozvojem vědy, stále se rozšiřuje a doplňuje. Je to spojené i s tím, že je velice těžké rychle najít domácí synonymum k technickému termínu. A také proto, že anglická terminologie se často stává internacionální.

Skupina expresivních výrazů vznikla v dnešní době. Myslím si, že se tato skupina bude pro velkou popularitu angličtiny rozvíjet i v budoucnosti. Zde má větší tendenci k rozvoji čeština, v ruštině je velice rozpracovaná domácí báze expresivních výrazů.

Nakonec skupina počítačové terminologie, která je velice mladá. Byla vytvořena v posledních desíletích, o čem svědčí doba přejetí anglicizmů do češtiny a ruštiny. Skupina je velice perspektivní v plánu vývoje, v češtině je více termínů anglického původu, ruština zatím dává přednost domácím prostředkům. Skupina je v podstatě orientována na určitého uživatele, významy mnoha slov není obecně známé.

Bohužel se mi nepodařilo provést srovnávací analýzu přejatých anglicizmů z hlediska jejich frekvence v ruštině a češtině. Tyto údaje jsem doplňovala z vlastní zkušenosti.

Čeština a ruština přistupují k zařazení anglicizmů z různých stran, mají odlišné postupy při adaptaci cizích prostředků, ale i mezi nimi je něco společného, např. to, že angličtina v dnešní době je nejčastějším prostředkem přejímání nových výrazů pro oba jazyky. Anglicizmy se často prolínají s internacionalizmy. Prostřednictvím angličtiny se do ruštiny a češtiny dostávají prvky z velice vzdálených jazyků. Angličtina, jako dominantní prostředek pro přejímání cizích slov, hraje velkou roli v rozšiřování slovní zásoby češtiny a ruštiny.

Příloha

Tematický slovník anglicizmů v češtině a ruštině

Názvy živočichů, příroda

Čeština	Angličtina	Ruština
Albatros	Albatross	Альбатрос (fr)
Aligátor (šp)	Alligator (aligator)	Аллигатор
Antilopa (a/fr)	Antelope	Антилопа (fr)
---	Clump	Клумба
Cyklon	Cyklone	Циклон (něm)
Gorila (ř)	Gorilla	Горилла
Grizzly	Grizzly	Гризли
Džungle	Jungle	Джунгли
---	Kangaroo	Кенгуру
Kiwi (maor)	Kiwi	Киви
Marihuana (šp)	Marihuana	Марихуана
Orangutan (mal)	Orangoutang	Орангутанг
Pet shop	Pet shop	---
Poník, pony	Pony	Пони
Skunk	Skunk	Скунс

---	Squall	Шквал
Tajfun (čín)	Typhoon	Тайфун

Dopravní prostředky a slova s nimi spjatá

Čeština	Angličtina	Ruština
Airbag	Airbag	---
Airport	Airport	Аэропорт
Allroad, all-road	All-road	---
Autobus	Autobus, bus	Автобус
Bike	Bicycle	---
Biker	Biker	Байкер
Buldozer	Buldozer	Бульдозер
---	Bumper	Бампер
Kanistr	Canister	Канистра
Carting (karting)	Carting	Картинг
Citybus, city-bus	City-bus	---
Kombajn (rus.)	Combine	Комбайн
Dispečink	Dispatching	Диспетчеризация
Elevátor (l)	Elevator	Элеватор

Eskalátor	Escalator	Эскалатор
Exkavátor	Excavator	Экскаватор
Hatchback	Hatchback	---
Džíp	Jeep	Джип
Klakson	Klaxon	Клаксон
Lift	Lift	Лифт
Lokomotiva	Locomotive	Локомотив (fr)
Naked bike	Naked bike	---
---	Nipple	Ниппель
Parking, parkovat	Parking, to park	Паркинг, парковаться
Pick-up	Pick-up	Пикап
---	Rails	Рельс
Sedan	Sedan	Седан
Softback	Softback	---
---	Speedometer	Спидометр
Startér	Starter	Стартёр
Streetfighter	Streetfighter	---
Tank, tankista	Tank, tankist	Танк, танкист
Tankování	Tank	---
---	Traffic	Трафик

Trajer	Trailer	Трейлер
Tramvaj	Tramway	Трамвай
Trolejbus	Trolleybus	Троллейбус
Tuning	Tuning	Тюнинг
---	Vauxhall	Вокзал
Vagon	Wagon	Вагон
Viadukt	Viaduct	Виадук (l)

Termíny spojené s vodou a vodní přepravou

Čeština	Angličtina	Ruština
Akvalung	Aqualung	Акваланг
Kánoe	Canoe	Каное
Katamarán	Catamaran	Катамаран
---	Cruise	Круиз
Kutr	Cutter	Катер
---	Diving	Дайвинг
Dok	Dock	Док (niderl)
Drift, driftovat	Drift	Дрейф, дрейфовать (niderl)

---	Liner	Лайнер
---	Piers	Пирс
Rafting	Rafting	Рафтинг
Škuner	Schooner	Шхуна
Skútr	Scooter	Скутер
Sonar	Sonar	---
---	Submarine	Субмарина
Surf, surfing	Surf, surfing	Сёрф, сёрфинг
Tanker	Tanker	Танкер
Track	Track	---
---	Trawler	Траулер
Windsurfing	Windsurfing	Виндсёрфинг

Hudební směry, nástroje a termíny, tance

Čeština	Angličtina	Ruština
Acid jazz	Acid jazz	---
Afterparty	Afterparty	---
Background	Background	Бекграунд
Band	Band	---

Bendžo	Banjo	Банджо
Beat	Beat	Бит
Best (best of)	Best (best of)	---
Blues, bluesman	Blues, bluesman	Блюз, ---
Boogie-woogie	Boogie-woogie	Буги-вуги
Break dance	Break dance	Брейк
Klip	Clip	Клип
Country	Country	Кантри
Disko	Disko	Дискотека
DJ, dýdžej	DJ	Диджей, диск-жокей
Doom metal	Doom metal	---
Frontman	Frontman	---
Funk	Funk	Фанк
Gong (mal)	Gong	Гонг
Go-go	Go-go	---
Grunge	Grunge	---
Gypsy (gipsy)	Gipsy	---
Heavy metal	Heavy metal	Хеви метал
Hip hop	Hip hop	Хип-хоп
Hit, hitparáda	Hit, hitparade	Хит, хит-парад

Chill-out	Chill-out	---
Džez, džezbend, džezman	Jazz, jazz band, jazzman	Джаз, джаз-банд, джазмен
Jingle (džingl)	Jingle	---
Jungle	Jungle	---
Mix	Mix	Міх
Muzikál	Musical	Мюзикл
Music hall	Music hall	Мюзик-холл
Oldies	Oldies	---
Pop, pop-art	Pop, pop-art	Поп, поп-арт
Popík	Pops	Попса
Rave	Rave	Рейв
Reggae	Reggae	Рэгги
Remix	Remix	Remix
Reunion	Reunion	---
Revival	Revival	---
Rock, rocker	Rock, rocker	Рок, рокер
Rock-and-roll	Rock'n'roll	Рок-н-ролл
Skreč (scratch)	Scratch	---
Set	Set	---

Singl (singlovka)	Single	Сингл
Soundtrack	Soundtrack	Саундтрек
Step, stepovat	Step	Степ
Techno	Techno	Техно
Top ten	Top ten	Топ ten
Track	Track	---
Tracklist	Tracklist	---
Trance	Trance	Транс (fr)
Trip hop	Trip hop	---
Twist	Twist	ТВИСТ
Underground	Underground	Андеграунд
Unplugged	Unplugged	---
Waltz	Waltz	Вальс (fr)

Jídlo a pití (názvy potravin, jídel, nápojů)

Čeština	Angličtina	Ruština
Biftek	Beefsteak	Бифштекс
Brandy	Brandy	Бренди
Brojler	Broiler	Бройлер

Keks	Cakes	Кекс
Čedar	Cheddar	Чеддер
Cheesburger	Cheesburger	Чизбургер
Chips	Chips	Чипсы
Čili, chilli	Chilli	Чили
Coca-Cola	Coca-Cola	Кока-кола
Koktejl (koktajl)	Cocktail	Коктейль
Káva (kafé)	Coffee	Кофе
Cookies	Cookies	---
Cooking show	Cooking show	---
Krekr	Cracker	Крекер
Drink	Drink	---
Drops	Drops	---
Džin	Gin	Джин
Fastfood, fast food	Fast food	---
Grapefruit (grep)	Grapefruit	Грейпфрут
Gril	Grill	Гриль (fr)
Grog	Grog	Грог
Hamburger	Hamburger	Гамбургер
Hot dog	Hot dog	Хот-дог

Džem	Jam	Джем
Džus	Juice	---
Kečup	Ketchup	Кетчуп
Kiwi (maor)	Kiwi	КИВИ
Lajm	Lime	Лиметка
---	Liver	Ливер
Papaya	Papaya	Папайя
Pepermint	Peppermint	---
Pepsi-kola	Pepsi-kola	Пепси-кола
Piknik (a/fr)	Picnic	Пикник (fr)
Páj, páje	Pie	---
Popcorn	Popcorn	Попкорн
Pudink	Pudding	Пудинг
Rostbíf	Roast beef	Ростбиф
Rum	Rum	Ром
Sendvič	Sandwich	Сэндвич
Šejk	Shake	Шейк
Sója (jap)	Soy	Соя
Steak	Steak	---
Tonik	Tonic	Тоник

Ultralight	Ultralight	Ультралайт
Whisky	Whisky	Виски
Jogurt (bulh)	Yoghurt	Йогурт

Oblečení, látky

Čeština	Angličtina	Ruština
---	Bandana	Бандана
Bikini (bikiny)	Bikini	Бикини
Blejzr	Blaze	Блейзер
Body	Body	Боди
Bodyliner	Bodyliner	---
---	Breeches	Бриджи
Casual	Casual	---
Flís (fleece)	Fleece	---
Golfky	Golf	Гольфы
Džínsy, džíny	Jeans	Джинсы
---	Jumper	Джемпер
---	Kepi	Кепи
Kilt	Kilt	Кильт

Legíny (indián)	Leggings	Леггинсы
Lycra	Lycra	Лайкра
Mokasín	Moccasin	Мокасины
Mohér	Mohair	Мохер
Monokiny (ř + a)	Monokini	Монокини
Nylon	Nylon	Нейлон
Outfit	Outfit	---
---	Pea jacket	Пиджак
Pléd	Plaid	Плед
Pulovr	Pullover	Пуловер
Pyžamo (pyžama)	Pyjamas	Пижама
Šortky	Shorts	Шорты
---	Slacks	Слаксы
Slipy	Slips	---
Smokink (smoking)	Smoking	Смокинг
Streetwear (street wear)	Street wear	---
Stringy, strigtanga	String	Стринги, танго
Svetr	Sweater	Свитер
Syntetika	Synthetics	Синтетика
Teddy	Teddy	---

Top	Top	Топ (топик)
---	Trousers	Трусы
Velvet (l)	Velvet	Вельвет
Vesta	Vest	---
Zip	Zip	---

Sportovní terminologie, názvy sportů

Čeština	Angličtina	Ruština
Aerobik	Aerobics	Аэробика
All stars	All stars	---
Armwrestling	Armwrestling	Армрестлинг
Baseball	Baseball	Бейсбол
Basejumping	Basejumping	---
Basketbal	Basketball	Баскетбол
Beach	Beach	---
Beachhandball	Beachhandball	---
Bikecross	Bikecross	---
Boardercross	Boardercross	---
Bobsleigh	Bobsleigh	Бобслей

Bodybuilding	Bodybuilding	Бодибилдинг
Bowling	Bowling	Боулинг
Box, boxer	Box, boxer	Бокс, боксёр (fr)
Brejk	Break	Брейк
Kánoe	Canoe	Каное
Kaňoning (canyoning)	Canyoning	---
Carving	Carving	---
Caving	Caving	---
Konference	Conference	---
Kurt	Court	Корт
Kros	Cross	Кросс
Cup	Cup	---
Curling	Curling	Кёрлинг
Dopink (doping)	Doping	Допинг
Dream team	Dream team	---
---	False start	Фальстарт
Fanklub	Fanclub	Фанклуб
Finiš, finišovat	Finish, to finish	Финиш, финишировать
Fit, fitness	Fit, fitness	---, фитнес
Flatland	Flatland	---

Fotbal	Football	Футбол
Forvard	Forward	Форвард
Faul, faulovat	Foul, to foul	Фол, ---
Freeride	Freeride	---
Freestyle	Free-style	Фристайл
Game	Game	Гейм
Gól	Goal	Гол
Golf	Golf	Гольф
Gólman	Goal-keeper	Голкипер
Half-pipe	Half-pipe	---
Handball	Hand-ball	Гандбол
Hattrick	Hattrick	---
Heavymed	Heavymed	---
Hokej, hokejista, hokejka	Hockey, hockeyist, hockey-stick	Хоккей, хоккеист, ---
---	Hook	Хук
Hydrospead	Hydrospead	---
Challenger	Challenger	---
Cheerleader	Cheerleader	---
Indoor	Indoor	---

Žokej	Jockey	Жокей
Kickbox	Kickboxing	Кикбоксинг
Kick money (kickmoney)	Kick money	---
Kiting	Kiting	---
Knokaut	Knock-out	Нокаут
Knock-down	Knock-down	Нокдаун
March	March	---
Mat	Mat	Мат
Mač, match	Match	Матч
Mečbol	Match point	---
Mountainbike	Mountain bike	
Night session	Night session	---
Off-road (offroad)	Off-road	---
Ofsajd	Offside	Офсайд
Aut	Out	Аут
Outdoor	Outdoor	---
---	Overtime	Овертайм
Pacemaker	Pacemaker	---
Paintball	Paintball	Пейнтбол
Pas	Pass	Пас

Penalty	Penalty	Пенальти
Ping-pong	Ping-pong	Пинг-понг
Play-off	Play off	---
Play-out	Play-out	---
Pólo	Polo	Поло
Puk	Puck	---
Pulling	Pulling	---
---	Puncher	Панчер
Pushball	Pushball	---
Quarterback	Quarterback	---
Quaterpipe	Quaterpipe	---
Race	Race	---
Rafting	Rafting	Рафтинг
Rallye	Rally	Ралли
Rekord, rekordman	Record, recordsman	Рекорд, рекордмен
---	Referee	Рефери
Ricochet	Ricochet	---
Ring	Ring	Ринг
Rodeo	Rodeo	Родео
---	Round	Раунд

Ragby	Rugby	Регби
Skóre, skórovat	Score, to score	---
Set	Set	Сет
---	Shaping	Шейпинг
Skiatlon	Skiatlon	---
Softbal	Softball	---
Skateboard	Skateboard	Скейтборд
Skydiving	Skydiving	---
Snowboard	Snowboard	Сноуборд
Snowrafting, snowraft	Snowrafting, snowraft	---
Sparing	Sparring	Спарринг
Sport, sportovec	Sport, sportsmen	Спорт, спортсмен
Squash	Squash	Сквош
Sprint, sprinter	Sprint, sprinter	Спринт, спринтер
Start	Start	Старт
Step	Step	---
Surf, surfing	Surf, surfing	Сёрф, сёрфинг
Tandem	Tandem	Тандем
Tým	Team	---
Tenis, tenisák	Tennis, tennis ball	Теннис, теннисный

		МЯЧИК
Testman	Testman	---
---	Time	Тайм
Time-out	Time-out	Тайм-аут
Track	Track	---
Trejd	Trade	---
Trenér, trénink	Trainer, training	Тренер, тренировка (тренинг)
Treble	Treble	---
Trucktrail	Trucktrail	---
Volejbal	Volley-ball	Волейбол
Windsurfing	Windsurfing	Виндсёрфинг

Jazyková terminologie

Čeština	Angličtina	Ruština
Abstrakt	Abstract	Абстракт
Alofon (ř)	Allophone	Аллофон
Konotace	Connotation	Коннотация (l)
Esej	Essay	Эссе (fr)

Folklor, folklorista	Folklore, folklorist	Фольклор, фольклорист
Genderový	Gender	Гендерный
Pragmatika (ř)	Pragmatics	Прагматика
Sémantika	Semantics	Семантика (fr)
Slang	Slang	Сленг
Spanglish	Spanglish	---
Spelovat	Spell	---

Termíny publicistické, knižní žánry

Čeština	Angličtina	Ruština
Bestseller	Best-seller	Бестселлер
Booklet, buklet	Booklet	Буклет
Comics, komiks	Comics	Комикс
Copyright	Copyright	---
---	Cross-word	Кроссворд
Kyberpunk	Cyberpunk	---
Detektivka	Detektive story	Детектив
Digest	Digest	Дайджест
Fantasy	Fantasy	Фантази

First best	First best	---
Headline	Headline	---
Interview	Interview	Интервью
Lovestorka, love story	Love story	---
Magazín	Magazine	---
Masmédia	Mass media	Масс-медиа
Message	Message	---
Multimédium	Multimedia	Мультимедиа
Offset	Offset	Офсет
PR	PR (public relations)	Пиар
Preprint	Preprint	---
Presscentrum	Press-centrum	Пресс-центр
---	Press-conference, press-release	Пресс-конференция, пресс-релиз
Prime time	Prime time	Прайм-тайм
Publicita (něm/fr)	Publicity	Паблисити
Reportér	Reporter	Репортёр
Sci-fi	Science fiction	---
Second best	Second best	---
Streetpaper	Streetpaper	---

Tabloid	Tabloid	Таблоид
Utopie	Utopia	Утопия
Zapper	Zapper	---

Sféra politiky

Čeština	Angličtina	Ruština
Establishment	Establishment	Истеблишмент
Impeachment	Impeachment	Импичмент
Message	Message	---
Spíkr	Speaker	Спикер
---	Speech	Спич
Summit	Summit	Саммит
Top secret	Top secret	---

Sféra ekonomiky

Čeština	Angličtina	Ruština
Audit	Audit	Аудит
Benchmarking	Benchmarking	---

Barter	Barter	Бартер
Blue chip	Blue chip	---
Bookmaker	Bookmaker	Букмекер
Broker	Broker	Брокер
---	Bucks	Баксы
Cash	Cash	---
Šek	Cheque, check	Чек
Konsalting (konzulting, consulting)	Consulting	Консалтинг
Kastomizace (customizace)	Customize	---
Dealer	Dealer	Дилер
Developer	Developer	---
Direct banking	Direct banking	---
Diskont (it)	Discount	Дисконт
Dolar	Dollar	Доллар
Duty-free	Duty-free	Duty-free
Export	Export	Экспорт
Import, importér	Import, importer	Импорт, импортёр
Junk bond	Junk bond	---

Leasing, lízink	Leasing	Лизинг
Listing	Listing	Листинг
Marketink	Marketing	Маркетинг
Merchandising	Merchandising	---
Offshore	Offshore	Офшор
Revolving	Revolving	---
Share	Share	---
Split	Split	---
Sponzor	Sponsor	Спонсор
Start-up (startup)	Start-up	---
Stoplist (stop list)	Stop list	---
Trading	Trading	---
Venture kapitál	Venture capital	---
Voucher	Voucher	Ваучер

Sféra reklamy, administrativní a kancelářská terminologie

Čeština	Angličtina	Ruština
Agreement	Agreement	---
All-inclusive, all inclusive	All inclusive	All inclusive

All-news	All news	---
---	Badge	Бейдж
Bigboard	Bigboard	---
Billboard	Billboard	Билборд
Boss	Boss	Босс
Bossing	Bossing	---
Brand	Brand	Бренд
Brífink	Briefing	Брифинг
Byznys, byznysmen	Business, businessman	Бизнес, бизнесмен
---	Case	Кейс
Koncern	Concern	Концерн (нём)
Distribuce, distributor (l)	Distribution, distributor	Дистрибуция, дистрибьютер
Inženýring	Engineering	---
Fax, faxovat	Fax, to fax	Факс, ---
---	Flowmaster	Фломастер
---	For sale	Фарцовка
Grant	Grant	Грант
Holding	Holding	Холдинг
Indoor	Indoor	---

Džob	Job	---
Know-how	Know-how	Ноу-хау
Label	Label	Лейбл
Last minute	Last minute	---
Leader, lídr	Leader	Лидер
Leadership	Leadership	---
Liner	Liner	---
Logotyp	Logotype	Логотип (něm)
Management, manažer	Management, manager	Менеджмент, менеджер
Marker	Marker	Маркер
Mítink	Meeting	Митинг
Modeling	Modeling	Моделирование (něm)
Multipack	Multipack	---
Nonfood	Non food	---
---	Office	Офис
Outdoor	Outdoor	---
---	Over all	Аврал
Partner	Partner	Партнёр (fr)
Permit	Permit	---
Polybag	Polybag	---

Poster	Poster	Постер
Presskit	Presskit	---
---	Price-list	Прайс-лист
---	Printer	Принтер
Promotion	Promotion	Промоушн (промоушен)
---	Realtor	Риелтор
Reklama (fr/něm)	Reclaim	Реклама
Recruiting	Recruiting	---
Sejf	Safe	Сейф
Sales promotion	Sales promotion	---
Skener	Scanner	Сканер
---	Scotch	Скотч
---	Security	Секьюрити
Šrédr	Shredder	Шредер
Slogan	Slogan	Слоган
Spender	Spender	---
---	Stand	Стенд
Standard	Standard	Стандарт
---	Staple	Степлер
---	Sticker	Стикер

Tejp	Tape	---
Teaser	Teaser	---
Telex	Telex	Телекс
Tendr	Tender	Тендер
Testimonial	Testimonial	---
Trend	Trend	---
Trast (trust)	Trust	Трест
---	Whatman	Ватман
Xerox	Xerox	Ксерокс

Kultura

Čeština	Angličtina	Ruština
Award	Award	---
---	Block-buster	Блокбастер
Body-art	Body-art	Боди-арт
Kabelová televize, kabelovka	Cabel TV	Кабельное телевидение
Kameraman	Camera-man	---
Casting	Casting	Кастинг

Klaun	Clown	Клоун
Klub (club)	Club	Клуб
Comeback	Comeback	---
Cover	Cover	---
Dabér, dabing (dabink), dabovat	Dub, dub in	Дубляж (fr)
DVD	DVD	DVD
Entertainment	Entertainment	---
Film, filmař, filmovat	Film, filmmaker, to film	Фильм, ---, ---
---	Glamour	Гламур
Happy end	Happy end	Хеппи-энд
Homevideo	Homevideo	---
Horor	Horror	---
Humorista	Humorist	Юморист
Image, imagemaker	Image, imagemaker	Имидж, имиджмейкер
Live	Live	---
Live show	Live show	---
Majors	Majors	---
Multiplex	Multiplex	Мультиплекс
Night-club	Night-club	---

Opening party	Opening party	---
Party	Party	---
Performance	Performance	Перформанс
Pictorial	Pictorial	---
Producent	Producer	Продюсер
Rating, ---	Rating, rating-list	Рейтинг, рейтинг-лист
Reality show	Reality show	Реалити шоу
Remake	Remake	Ремейк (римейк)
Retro	Retro	Ретро (I)
Seriál	Seriál	Сериал
Sex-appeal	Sex appeal	Сексапильный
Show, šou	Show	Шоу
Showbyznys	Show business	Шоу-бизнес
Showman, šoumen	Showman	Шоумен
Skeč	Sketch	Скетч
Slapstick	Slapstick	---
Soap opera, mýdlová opera	Soap opera	---
Space opera	Space opera	---
Story	Story	---

Street art	Street art	---
Strip	Strip	---
Striptýz	Strip-tease	Стриптиз
Superstar	Superstar	Суперстар (суперзвезда)
Talk-show	Talk show	Ток-шоу
Technothriller	Technothriller	---
Teleshop	Teleshop	Телемагазин
Televize, televizor (a/fr)	Television, televisior	Телевидение, телевизор
The best of	The best of	---
Thriller	Thriller	Триллер
Trailer	Trailer	Трейлер
Western	Western	Вестерн

Karetní hry, hračky, zábavy

Čeština	Angličtina	Ruština
Barbie	Barbie	Барби
Blackjack	Blackjack	Блекджек
Bluf, blufovat	Bluff, throw a bluff	Блеф, блефовать
Bridž	Bridge	Бридж

Bumerang	Boomerang	Бумеранг
Bungee jumping	Bungee jumping	---
Kriket	Cricket	Крикет
---	Darts	Дартс
Hiking	Hiking	---
Hoby	Hobby	Хобби
Insert	Insert	---
Jackpot	Jack-pot (jackpot)	Джек-пот
---	Joker	Джокер
Laser game	Laser game	---
Pinball	Pinball	---
Pokémon	Pocket monster	Покемон
Poker	Poker	Покер
Puzzle	Puzzel	Пазл
Kviz (kvíz)	Quiz	---
Skateboard	Skateboard	Скейтборд
Snowboard	Snowboard	Сноуборд
Spinning	Spinning	СПИННИНГ
Whist	Whist	Вист

Počítačová terminologie

Čeština	Angličtina	Ruština
Asembler	Asembler	Асемблер
Banner	Banner	Банер
Beta verze	Beta-version	Бета-версия
Bookmark	Bookmark	---
Browser	Browser	Браузер
Cartridge (kartridž)	Cartridge	Картридж
Chat	Chat	Чат
Klik	Click	---
Clipart (klipart)	Clipart	---
CD, kompakt disc	CD, compact disc	Компакт-диск
Komputer	Computer	Компьютер
Cracking	Cracking	---
Cybercafé	Cybercafe	---
Databanka	Data bank	---
Databáze	Databaze	---
Desktop	Desktop	---
---	Direktory	Директория
Disketa	Diskette	Дискета

Displej	Display	Дисплей
Dot-com	Dot-com	---
E-mail	E-mail	Имейл
Enter	Enter	---
Fansite	Fansite	---
File, fajl	File	Файл
Firewall	Firewall	Firewall
Floppy-disk	Floppy-disc	Флоппи-диск
Folder	Folder	---
Gamer	Gamer	---
Hack	Hack	Хак
Hacker	Hacker	Хакер
Hard disk	Hard disc	Жёсткий диск (хард)
Homepage	Homepage	---
Hosting	Hosting	Хостинг
Hotspot	Hotspot	---
Housing	Housing	---
Chat room	Chat room	---
ICT	ICT	ICT
Informatika (I)	Informatics	Информатика

Infraport	Infraport	Инфрапорт
Internet	Internet	Интернет
IT	IT (Information Technology)	IT
Joypad	Joypad	---
Joystick	Joystick	Джойстик
Keyboard	Keyboard	---
---	Lamer	Ламер
Laptop	Laptop	Лэптоп
Lapware	Lapware	---
Level	Level	---
Link	Link	---
Listing	Listing	Листинг
Mailbox	Mailbox	---
Mailserver	Mailserver	---
Modem	Modem	Модем
Monitoring	Monitoring	Мониторинг
Nerd	Nerd	---
Nick	Nick	Ник
Notebook	Notebook	Ноутбук

Off-line	Off-line	---
On-line (online)	On-line	---
Open-source	Open-source	---
Package	Package	---
PC	PC	ПК
Pixel	Pixel	Пиксель
Portable	Portable	---
Procesor	Processor	Процессор
Provider	Provider	Провайдер
Proxy server	Proxy server	Прокси сервер
Receiver	Receiver	Ресивер
Reset, resetovat	Reset	---
Restart	Restart	Рестарт
Screensaver	Screensaver	---
Scrolling	Scrolling	---
Server	Server	Сервер
---	Site	Сайт
Software	Software	---
Spam, spamer	Spam, spamer	Спам, спамер
Supervize, supervizor	Supervise, supervisor	---, супервайзер

Toner	Toner	Тонер
Touchpad	Touchpad	Тачпад
Update	Update	---
Wallpaper	Wallpaper	Wallpaper
WAP	WAP	WAP
Web	Web	Web
Webdesign	Webdesign	Web дизайн
Website	Web site	Web сайт

Technika

Čeština	Angličtina	Ruština
---	Antifreeze	Антифриз
Backup	Backup	---
Bojler	Boiler	Бойлер
Kabel	Cable	Кабель (fr)
Callback	Call back	---
Celofán (fr)	Cellophane	Целлофан
Čip	Chip	Чип
Kondicionér	Conditioner	Кондиционер (něm)

Deadline	Deadline	---
Detektor (l)	Detektor	Детектор
Diktafon	Dictaphone	Диктофон (l + ř)
Digitální	Digital	---
Elektronika	Electronics	Электроника
Fén (něm)	Fan	Фен
Handset	Handset	---
Handsfree	Hands-free	Хендс-фри
Headset	Headset	---
Hi-fi	Hi-fi (high-fidelity)	Hi-fi
High-tech	High-tech	---
Imprinter	Imprinter	---
Indexprint	Indexprint	---
Laser, ležr	Laser	Лазер
Mixer, mixovat	Mixer, to mix	Миксер, ---
MP3	MP3	MP3
Pager	Pager	Пейджер
---	Player	Плеер
---	Propeller	Пропеллер
Radar	Radar	Радар

Rádio	Radio	Радио
Rekordér	Recorder	Рекордер
Recyklovat	Recycle	---
Roaming	Roaming	Роуминг
SMS	Short Message Service	СМС
Sprej	Spray	Спрей
Sprinkler	Sprinkler	Спринклер
Teflon	Teflon	Тефлон
Test, testování	Test, testing	Тест, тестирование
---	Thermometer	Термометр
Transistor	Transistor	Транзистор
Tuner	Tuner	Тюнер
Walkman	Walkman	Вокмэн, вокмен, вокман, волкмен, уокмен
Whirlpool	Whirlpool	---
Zoom	Zoom	Зум

Expresivní výrazy

Čeština	Angličtina	Ruština
----------------	-------------------	----------------

All right (olrajt)	All right	---
---	Bedlam	Бедлам
Cool	Cool	---
Crazy	Crazy	---
Fér (fair), férový (fairový)	Fair	---
Haló (halo)	Hallo	---
o.k.	O.K.	О'кей, о-кей
Sexy	Sexy	Секси
Smajlík	Smiley face	---
Super, suprový	Super	Супер, суперский
Trable	Trouble	---
Troublemaker	Troublemaker	---
Zipgate	Zipgate	---

Různé

Čeština	Angličtina	Ruština
Air mail	Air mail	---
Astronaut	Astronaut	Астронавт
Baby	Baby	---

Babysitter (baby-sitter)	Baby-sitter	---
Babysitting	babysitting	---
Backpacker	Backpacker	---
Bar	Bar	Бар
Barman	Barman	Бармен
Bazuka	Bazooka	Базука
Bodyguard	Bodyguard	---
Boom	Boom	Бум
Bojkot	Boycott	Бойкот
---	Boyfriend	Бойфренд
Skaut	Boy scout	Бойскаут
Bullying	Bullying	---
Bungalov	Bungalow	Бунгало
Call boy	Call boy	---
Kempink	Camping	Кемпинг
Klan	Clan	Клан
Klips (klipsa)	Clips	Клипсы (клипса)
College	College	Колледж
Combat	Combat	---
Komfort	Comfort	Комфорт

Coming-out	Coming-out	---
Kondom	Condom	Кондом
Kontejner	Container	Контейнер
Cottage	Cottage	Коттедж
Gauč	Couch	---
Kovboj	Cowboy	Ковбой
Design, designér	Design, designer	Дизайн, дизайнер
Detektiv	Detektiv	Детектив
---	Discomfort	Дискомфорт
Dreadlock	Dreadlock	
Drive (drajv)	Drive	Драйв
---	Dust	Дуст
Exkluzivní	Exklusive	ЭКСКЛЮЗИВНЫЙ
Facelift, face-lifting	Facelift	---
Face-to-face	Face to face	---
Farma, farmář	Farm, farmer	Ферма, фермер
---	Fashionable	Фешенебельный
Fifty fifty	Fifty fifty	Фифти-фифти
Flirt, flirtovat	Flirt, to flirt	Флирт, флиртовать
Gang	Gang	---

Gangster	Gangster	Гангстер
Gay	Gay	Гей
Džentlmen	Gentleman	Джентльмен
Gigolo	Gigolo	Жиголо
Glitr	Glitr	---
Hala	Hall	Холл
Handicap (hendikep)	Handicap	Гандикап
Healer	Healer	Хилер
Hippie	Hippie	Хиппи
Chuligán (rus)	Hooligan	Хулиган
Hosteska, hostel	Hostess, hostel	---
Hypermarket	Hypermarket	Гипермаркет
Ice	Ice	---
Ikona	Icon	Икона (ř)
Iluminátor	Illuminator	Иллюминатор
Integrativní	Integrative	Интеграционный (fr)
Interim	Interm	---
Jet lag	Jet lag	---
Khaki	Khaki	Хаки
---	Kidnapping	Киднеппинг

---	Killer	Киллер
Lifting	Lifting	Лифтинг
Lodge (lodž)	Lodge	---
Lotion	Lotion	Лосьон (fr)
---	Lovelace	Ловелас
Mahagon	Mahagony	---
Make-up	Make-up	---
Market	Market	---
May day	May day	---
Memoriál	Memorial	Мемориал
Milénium (l)	Milleniem	Миллениум
Mobbing	Mobbing	---
Motel	Motel	Мотель
Myolift	Myolift	---
Nail art	Nail art	---
Nominace (l)	Nomination	Номинация
Nonsens	Nonsense	Нонсенс
Nonstop	Non-stop	Нон-стоп
Outsider	Outsider	Аутсайдер
Panorama	Panorama	Панорама

Peeling	Peeling	Пилинг
Petting	Petting	Петтинг
Pírsink (body piercing)	Piercing (body piercing)	Пирсинг
Pilotní	Pilot	---
Playboy	Playboy	Плейбой
Playmate	Playmate	---
Poliš	Polish	Полировка (něm)
Pragmatizmus	Pragmatism	Прагматизм
---	Pressing	Прессинг
Pankáč, punk	Punk	Панк
Raket, □afting, raketýr	Racket, racketeer	Рэкет, рэкетир
Rambo	Rambo	Рэмбо
Ranč	Ranch	Ранчо (šp)
Rank	Rang	Ранг (fr/niz)
Ranger	Ranger	---
Rastaman	Rastaman	---
Region	Region	Регион
Respondent	Respondent	Респондент
Revolver	Revolver	Револьвер (fr)
Raut (rout)	Rout	Раут

Skalp	Scalp	Скальп
Sekond hand	Second hand	Секонд-хенд
Sexshop	Sex shop	Секс-шоп
Šejkr	Shaker	Шейкер
Šampon	Shampoo	Шампунь
Šanon	Shannon	---
Šok, šokovat	Shock, to shock	Шок, шокировать
Shopping	Shopping	ШОПИНГ
Skinhead	Skinhead	СКИНХЕД
Smog	Smog	СМОГ
Snajpr (snajper)	Sniper	Снайпер
Snob	Snob	СНОБ
---	Square	СКВЕР
Stewardka, stevard	Stewardess, steward	Стьюардесса, стюард
Stop	Stop	СТОП
Stopky	Stop-watch	---
Stres	Stress	СТРЕСС
Stylista	Stylist	СТИЛИСТ (fr)
Superman	Superman	СУПЕРМЕН
Supermarket	Supermarket	СУПЕРМАРКЕТ

Tetování, tattoo	Tattoo	Тату, татуировка
Teenager	Teenager	Тинейджер
---	Tent	Тент
Terminál	Terminal	Терминал
Tester	Tester	Тестер
Tiket	Tiket	---
Timer	Timer	Таймер
Tip, tipnout	Tip, to tip	---
Tomahavk	Tomahawk	Томагавк
Topless	Topless	Топлесс
Totem	Totem	Тотем
Transvestit	Transvestite	Трансвестит
Traveler (traveller)	Traveller	---
Trip	Trip	---
Tunel	Tunnel	Туннель (тоннель)
Unisex (l)	Unisex	Унисекс
Vamp	Vamp	Вамп
Veranda	Veranda	Веранда
Verdikt	Verdict	Вердикт
Víkend	Week end	Уик-энд

Vigvam	Wigwam	Вигвам
Yeti	Yeti	Йети
Zombie	Zombie	Зомби

Seznám použité literatury

1. Bozděchová I. Vliv angličtiny na češtinu. In Český jazyk na přelomu tisíciletí: F. Daneš a kol. Praha, Academia 1997.
2. Čechová M. a kol. Čeština – řeč a jazyk. 2., přepracované vydání. Praha, ISV nakladatelství 2000.
3. Daneš F. a kol. Český jazyk na přelomu tisíciletí. Praha, Academia 1997.
4. Filipec J., Čermák F. Česká lexikologie. Praha, Academia 1985.
5. Gazda J. Integrace cizojazyčných prvků v slovní zásobě současné ruštiny a češtiny. Brno, Masarykova univerzita v Brně 1990.
6. Havránek B. Studie o spisovném jazyce. Praha, Nakladatelství československé akademie věd 1963.
7. Havránek B., Jedlička A. Česká mluvnice, 6.vydání. Praha, Státní pedagogické nakladatelství 1988.
8. Klimeš L. Slovník cizích slov, 7.vydání, v SPN, a.s. vydání 2. – rozšířené a doplněné. Praha, SPN 2005.
9. Korostenski J. Česká a ruská slovní zásoba (neologické aspekty). České Budějovice, Vysoká škola evropských a regionálních studií 2007.
10. Martincová O. a kol. Nová slova v češtině. Slovník neologizmů 2. Praha, Academia 2004.
11. Martincová O. a kol. Nová slova v češtině. Slovník neologizmů. Praha, Academia 1998.
12. Neologizmy v dnešní češtině / Kol. autorů pod vedením O. Martincové. Praha, ÚJČ AV ČR 2005.

13. Nový akademický slovník cizích slov / Kol. autorů pod vedením J. Krause. Praha, Academia 2006.
14. Praktický slovník cizích slov. Kolektiv autorů pod vedením PhDr. K. Václavíka, CSc. Praha, XYZ 2007.
15. Příruční mluvnice češtiny / Kol. autorů Ústavu českého jazyka filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Brno, Lidové noviny 1996.
16. Příruční slovník jazyka českého I – VIII. Praha, Státní nakladatelství 1935 – 1957.
17. Rejzek J. Český etymologický slovník. Český Těšín, LEDA 2001.
18. Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. Lexikografický kol. Ústavu pro jazyk český AVČR, Praha, Academia 2006.
19. Sochová Z., Poštolková B. Co v slovnících nenajdete. Novinky v současné slovní zásobě. Praha, PORTAL 1994.
20. Tejnor A. Anglicizmy v češtině. In Aktuální otázky jazykové kultury v socialistické společnosti. Praha, Academia 1979.
21. The penguin english dictionary. Euromedia Group k.s. Praha 2005.
22. Tichá Z., Rangelova A. Internacionalismy v nové slovní zásobě. Praha, ÚJČ 2003.
23. Vývoj českého jazyka a dialektologie / Kol. autorů. Praha, Státní pedagogické nakladatelství 1964.
24. Вопросы языкознания № 5. Москва, «Наука» 1998.
25. Демьянов В. Г. Иноязычная лексика в истории русского языка XI – XVII веков. Москва, «Наука» 2001.
26. Заботкина В. И. Новая лексика современного английского языка. Москва, «Высшая школа» 1990.

27. Караулов Ю. Н. Русский язык – энциклопедия. Москва, «Дорфа» 1998.
28. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). Москва, «Международные отношения» 1990.
29. Крысин Л. П. Иноязычные слова в современном русском языке. Москва, «Наука» 1968.
30. Крысин Л. П. Русское слово, своё и чужое. Москва, «Язык славянской культуры» 2004.
31. Крысин Л. П. Толковый словарь иноязычных слов. Москва, «Эксмо» 2005.
32. Лопатин В. В. Рождение слова. Москва, «Наука» 1973.
33. Ожегов С. И. Словарь русского языка. Москва, «Советская энциклопедия» 1973.
34. Розен Е. В. Как появляются слова? История и современность. Москва, «МАРТ» 2000.
35. Русский язык – теория и практика. Учебное пособие. Под ред. А. Боль. Минск, «ПОПУРРИ» 2000.
36. Фрем Л. Особенности развития русской лексики в новейший период. Стокгольм, Uppsala 1994.
37. Черных П.Я. Историко-этимологический словарь современного русского языка. <http://chernykh-etym.narod.ru/>
38. Шмелев Д. Н. Современный русский язык. Лексика. Москва, «Просвещение» 1977.
39. Яцутко Д. Новая заимствованная общественно-политическая лексика в языке российских СМИ. Москва 1999.

Seznám použitých zkratk

a – slovo přejaté z angličtiny

arab – slovo přejaté z arabštiny

atd. – a tak dále

čín – slovo přejaté z čínštiny

fr – slovo přejaté z francouzštiny

hind – slovo přejaté z hindštiny

indián – slovo přejaté z indiánských jazyků

it – slovo přejaté z italštiny

jap – slovo přejaté z japonštiny

l – slovo přejaté z latiny

mal – slovo přejaté z malajštiny

maor – slovo přejaté z maorštiny

např. – například

niderl – slovo přejaté z nizozemštiny

polynés – slovo přejaté z polynéských jazyků

rus – slovo přejaté z ruštiny

ř – slovo přejaté z řečtiny

st. – století

šp – slovo přejaté ze španělštiny

tzn. – to znamená